

Vergaderjaar 2024–2025

36 725 VIII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2025 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2025 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap;
2. de begrotingsstaat inzake het agentschap DUO van dit ministerie.

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zogenoemde begrotingstoelichting).

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Eppo Bruins

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

In deze Eerste Suppletoire Begroting van OCW zijn de effecten van besluiten van het kabinet over de Voorjaarsnota verwerkt. Deze suppletoire wet moet dan ook in samenhang worden gezien met de Voorjaarsnota. Allereerst is de begrotingsstaat voor de verplichtingen, uitgaven en ontvangsten voor de begroting van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap opgenomen. Hierin wordt inzicht gegeven in de financiële wijzigingen die op (beleids)artikelniveau worden voorgesteld in de begroting voor het jaar 2025.

Dit onderdeel van de memorie van toelichting bestaat uit een algemeen deel en een artikelsgewijs deel. Het algemeen deel bevat de belangrijkste suppletoire mutaties op de OCW-begroting (paragraaf 2.1). Vervolgens wordt per beleidsartikel een overzicht van de wijzigingen gegeven, inclusief toelichting (paragraaf 3). Daarbij worden mutaties groter of gelijk aan onderstaande staffel toegelicht:

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerp-begroting in € miljoen)	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

De toelichtingen op de uitgaven gelden ook voor de verplichtingen. Alleen indien er sprake is van een groot verschil van de verplichtingenmutaties ten opzichte van de uitgavenmutaties, wordt dit verschil apart toegelicht. Deze verschillen ontstaan bijvoorbeeld doordat er verplichtingen zijn aangegaan die niet tot een uitgavenmutatie leiden (zoals het aangaan van garantie-verplichtingen in het kader van schatkistbankieren) of door regelingen waarvoor de verplichtingen dit jaar worden aangegaan terwijl de uitgaven pas volgend jaar (of in de jaren daarna) plaatsvinden.

Tot slot is er nog een bijlage met tabellen per beleidsartikel opgenomen in deze suppletoire begroting. In deze tabellen worden de budgettaire gevolgen van beleid weergegeven door middel van standen. De reden hiervan is dat er inmiddels twee Nota's van Wijziging en diverse amendementen zijn aangenomen op de OCW-begroting van 2025. Daarom zijn deze tabellen met standen opgenomen ter verduidelijking.

2 Het beleid

2.1 Overzicht belangrijkste uitgaven- en ontvangstenmutaties

In onderstaande tabel worden de belangrijkste suppletoire mutaties ten opzichte van de vastgestelde stand begroting 2025 voor de jaren 2025 tot en met 2030 weergegeven.

Tabel 1 Belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2025 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)						
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Stand vastgestelde begroting 2025	57.761.491	56.363.942	57.477.384	55.503.288	55.198.359	613.157
1. Saldo loon- en prijsbijstelling toebedeeld	2.226.344	2.190.818	2.230.590	2.159.627	2.178.425	2.140.310
- Ontvangen loon- en prijsbijstelling 2025	2.264.219	2.210.033	2.221.866	2.174.285	2.161.007	2.149.415
- Kasschuif prijsbijstelling	- 35.340	- 4.783	17.816	6.748	7.072	8.487
- Toegevoegde prijsbijstelling uit eindejaarsmarge en extensiveringen	71.780	37.277	42.556	38.006	34.859	38.027
- Ingezette loon- en prijsbijstelling voor tegenvallers/intensiveringen	- 69.700	- 47.177	- 47.114	- 55.143	- 20.790	- 51.609
- Ingehouden loonbijstelling externe inhuur tranche 2025	- 4.615	- 4.532	- 4.534	- 4.269	- 3.723	- 4.010
2. Opheffen onderwijskansenregeling	0	0	- 90.000	- 177.000	- 177.000	- 177.000
3. Saldo mee- en tegenvallers	10.507	- 1.110	13.091	34.122	31.742	88.576
- Referentieraming	4.725	16.172	35.218	59.141	83.138	125.157
- Studiefinancieringsraming	53.794	- 28.778	- 35.793	- 32.000	- 54.069	- 36.435
- Nieuwkomers	15.034	9.432	11.750	4.835	527	- 2.292
- School en omgeving	- 53.940	0	0	0	0	0
- Overig saldo	- 9.106	2.064	1.916	2.146	2.146	2.146
4. Saldo in- en extensiveringen	- 83.558	23.541	- 12.953	- 13.562	- 35.424	- 73.185
- Reisproduct Buitenland Studerenden	0	2.800	5.600	9.800	9.800	12.600
- Network and Information Security (NIS2)	6.310	8.345	8.107	8.107	7.607	7.607
- Masterplan basisvaardigheden mbo	11.200	24.000	12.000	0	0	0
- Apparaatstaakstelling alternatieve invulling	22.302	38.202	38.202	38.397	38.591	38.752
- DUO	9.850	24.955	31.455	32.655	32.255	35.955
- Overige intensiveringen	24.536	18.349	25.150	37.244	43.622	48.769
- Saldo extensiveringen (nader toegelicht tabel 5)	- 157.756	- 93.110	- 133.467	- 139.765	- 167.299	- 216.868
5. Opvraag Aanvullende post	445	13.716	4.837	10.781	18.029	27.138
- Nationaal versterkingsplan microchip-talent	39	157	4.837	10.781	18.029	27.138
- Compensatie uitwonenden beurs	406	13.559	0	0	0	0
6. Eindejaarsmarge	196.000	0	0	0	0	0
7. Nationaal Groeifonds	120.080	40.403	21.307	11.964	- 1.399	7.352
- Eindejaarsmarge Nationaal Groeifonds	156.807	0	0	0	0	0
- Overheveling middelen LLO collectief	14.300	14.300	14.300	0	0	0

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
- Kasschuiven						
Nationaal groeifonds	- 51.027	26.103	7.007	11.964	- 1.399	7.352
8. Kasschuiven	765.686	- 979.796	102.340	81.354	33.805	- 3.389
9. Niet kaderrelevante uitgaven	- 701.327	- 620.543	- 633.385	- 609.183	- 597.824	- 624.243
- Studiefinancieringsraming	- 840.456	- 759.016	- 770.714	- 746.351	- 735.311	- 761.550
- Prijsbijstelling	139.129	138.473	137.329	137.168	137.487	137.307
10. Extrapolatie	0	0	0	0	0	54.328.068
11. Desalderingen	3.844	0	0	0	0	0
12. Overboekingen met andere departementen	23.463	- 94.724	- 119.622	- 123.121	1.334	1.391
Stand Eerste Suppletoire Begroting 2025	60.322.975	56.936.247	58.993.589	56.878.270	56.650.047	56.328.175

Toelichting belangrijkste uitgavenmutaties

1. Saldo loon- en prijsbijstelling toebedeeld

Het kabinet keert loon- en prijsontwikkeling (lpo) uit over de departementale begrotingen, ter compensatie van stijgende lonen en prijzen. Het beschikbare budget voor loonbijstelling op de OCW-begroting is € 1.973,8 miljoen structureel. Op de loonbijstelling tranche 2025 voor externe inhuur op het apparaat is € 4,0 miljoen structureel gekort. Deze korting is geboekt op artikel 91 nog onverdeeld en dient in de Suppletoire Begroting September 2025 en de Ontwerpbegroting 2026 doorverdeeld te worden. Van de prijsbijstelling tranche 2025 wordt 50% niet uitgekeerd om rijksbrede problematiek te dekken. Het beschikbare budget voor prijsbijstelling op de OCW-begroting is daardoor geen € 343,2 miljoen maar € 171,6 miljoen structureel.

De korting van de prijsbijstelling leidt tot aanpassing van de begroting die per artikel verschilt, omdat er bij de doorverdeling hiervan rekening is gehouden met een aantal specifieke omstandigheden. Allereerst is OCW wettelijk verplicht tot het uitkeren van prijsbijstelling op de bekostiging van het primair onderwijs, de studiefinanciering en de mediabekostiging. Na uitkering van het wettelijk verplichte deel van de prijsbijstelling resteert er een beperkt bedrag voor de rest van de begroting. Dit bedrag wordt op verschillende manieren ingezet. Bijvoorbeeld ter dekking van resterende problematiek op de OCW-begroting (samen met inzet uit de loonbijstelling bedraagt deze dekking € 69,7 miljoen in 2025 en structureel € 51,6 miljoen). Ook is op enkele specifieke budgetten alsnog een compensatie voor prijsontwikkeling toegekend.

Zo wordt er omgebogen binnen artikelen 1, 3 en 9 om net als in het primair onderwijs de prijsbijstelling op de bekostiging in het voortgezet onderwijs volledig uit te keren. Op artikel 6 en 7 is geen loonbijstelling uitgekeerd over de budgetten die zijn verhoogd door het amendement Bontenbal. Om dit te compenseren wordt op artikel 6 en 7 de prijsbijstelling deels ingezet ter dekking van de niet ontvangen loonbijstelling. Zie verder de artikels-gewijze toelichting. Hoe dit zich uiteindelijk vertaalt naar actoren en/of instellingen, wordt de komende periode duidelijk, o.a. via de beschikkingen. Bovenstaande betekent dat voor meerdere artikelen geen of onvolledige prijsbijstelling wordt uitgekeerd.

In tabel 2 is de verdeling van de lpo over de artikelen op de OCW-begroting te zien.

**Tabel 2 Toebedeelde relevante loon- en prijsontwikkeling tranche 2025
(bedragen x € 1.000)**

Art.	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1	Primair onderwijs	807.864	765.611	774.298	761.494	777.709	757.624
3	Voortgezet onderwijs	557.986	516.773	523.095	517.353	527.025	514.441
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	247.373	242.071	243.296	244.636	236.262	234.424
6	Hoger beroepsonderwijs	170.069	174.413	163.978	155.047	161.185	160.392
7	Wetenschappelijk onderwijs	262.195	266.454	263.583	261.933	260.305	261.354
8	Internationaal beleid	481	542	448	480	474	448
9	Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid	441	14.041	14.797	14.807	15.299	14.865
11	Studiefinanciering	10.038	57.701	100.003	57.001	53.571	54.828
12	Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten	146	2.370	2.383	2.417	2.431	2.429
13	Lesgelden	825	865	860	865	864	864
14	Cultuur	50.933	41.227	39.852	40.173	39.628	38.454
15	Media	35.719	35.466	32.244	32.375	32.827	33.580
16	Onderzoek en wetenschapsbeleid	66.551	58.634	58.380	58.276	57.896	53.983
25	Emancipatie	817	820	843	752	752	740
91	Nog onverdeeld	- 4.615	- 4.532	- 4.534	- 3.807	- 3.261	- 3.548
95	Apparaat Kerndepartement	19.521	18.362	17.064	15.825	15.458	15.432
Totaal		2.226.344	2.190.818	2.230.590	2.159.627	2.178.425	2.140.310

2. Opheffen onderwijskansenregeling

Vanaf begrotingsjaar 2027 wordt er gekort op de onderwijskansenregeling voortgezet onderwijs. Met deze regeling krijgt een school meer budget op basis van de achterstandsscore op schoolvestigingsniveau van het CBS. Dit betreft 68% van de scholen. Dit budget wordt bijvoorbeeld ingezet voor extra onderwijspersoneel in de klas voor leerlingen uit de doelgroep door middel van onderwijsassistenten of coaches, extra onderwijstijd, huiswerkbegeleiding aan te bieden of ouderbetrokkenheid te stimuleren. De korting bedraagt € 90,0 miljoen in 2027 en vanaf 2028 structureel € 177,0 miljoen.

3. Saldo mee- en tegenvallers

Er vindt per saldo een tegenvaller plaats van € 10,5 miljoen in 2025 oplopend naar structureel € 88,6 miljoen. Hieronder de belangrijkste oorzaken:

- in het hoger beroepsonderwijs (hbo) is er een structurele tegenvaller van € 96,7 miljoen omdat de verwachte studentenaantallen in het hbo hoger zijn dan in de vorige raming;
- in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) is er een structurele tegenvaller van € 86,7 miljoen vanwege een hoger aandeel studenten dat kiest voor de beroepsopleidende leerweg (bol), welke hogere kosten heeft dan de beroepsbegeleidende leerweg (bbi) vanwege meer contacturen;
- in het wetenschappelijk onderwijs (wo) zijn de verwachte studentenaantallen lager ten opzichte van de vorige referentieraming waardoor er een meevaller is van € 40,2 miljoen structureel;
- daarnaast is het aantal internationale (EER-)studenten gedaald. In de referentieraming 2025 is het aantal niet Nederlandse EER-studenten lager dan in de referentieraming 2024. Het budget voor het hbo en wo is vanaf 2026 verlaagd ten behoeve van de bezuiniging uit het hoofdlijnenakkoord ter vermindering van het aantal internationale studenten in de Ontwerpbegroting 2025. De daling van het aantal niet-Nederlandse

EER-studenten die volgt uit de referentieraming 2025 is verrekend met de reeds ingeboekte bezuiniging vanaf 2026. Na deze verrekening resteert nog een bezuiniging van € 6,0 miljoen in 2026 oplopend tot € 68,3 miljoen in 2029, daarna aflopend naar € 5,8 miljoen structureel. Zie onderstaande tabel 3. De meerjarige verdeling van de bezuiniging over het hbo en wo wordt budgettair verwerkt in de Ontwerpbegroting 2026. Omdat er in 2026 nog een bezuiniging van € 6,0 miljoen resulteert, leidt dit tot een beperkte verlaging van de onderwijsuitgaven per student voor 2026. De resterende bezuiniging vanaf 2027 kan nog verder worden ingevuld als bij de volgende referentieraming een verdere daling van het aantal niet-Nederlandse EER-studenten blijkt. Zoals eerder is toegezegd beziet de minister van OCW mogelijke bestuurlijke afspraken met instellingen over de resterende taakstelling;

**Tabel 3 HLA 41. Taakstelling internationale studenten (extracomptabel)
(Bedragen x € 1.000)**

	2025	2026	2027	2028	2029	2030	struc
Stand taakstelling voorafgaand aan VJN (incl. amendement Bontenbal c.s.)	0	17.000	68.000	121.000	158.000	156.000	168.000
Gerealiseerde verlaging EER- studenten (hbo + wo) RR 2025	0	- 11.013	- 31.387	- 57.936	- 89.748	- 124.850	- 162.199
Resterende taakstelling na VJN 2025	0	5.987	36.613	63.064	68.252	31.150	5.801

- in het voortgezet onderwijs is er een meevaller van € 29,7 miljoen structureel doordat er minder leerlingen worden verwacht ten opzichte van de vorige raming;
- in het primair onderwijs is er een kleine tegenvaller van € 11,7 miljoen doordat er meer leerlingen worden verwacht ten opzichte van de vorige raming. In tabel 4 is de leerlingen- en studentenraming uitgesplitst per sector;

Tabel 4 Leerlingen- en studentenontwikkeling (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1	Primair onderwijs	12.460	- 4.975	- 4.215	- 3.834	- 3.046	11.681
3	Voortgezet onderwijs	- 8.656	- 12.161	- 27.299	- 34.303	- 32.738	- 29.709
4	Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie	921	- 16.374	5.848	31.043	55.380	86.706
6	Hoger beroepsonderwijs ¹	0	64.793	85.147	96.482	99.374	96.717
7	Wetenschappelijk onderwijs ¹	0	- 15.111	- 24.263	- 30.247	- 35.832	- 40.238
	Totaal	4.725	16.172	35.218	59.141	83.138	125.157

¹ Dit betreft alleen Nederlandse studenten.

- in 2025 volgt uit de studiefinancieringsraming (sf-raming) een tegenvaller van € 53,8 miljoen die twee hoofdoorzaken heeft. Ten eerste studeren hbo-studenten relatief sneller af dan eerder is geraamd waardoor de omzetting van prestatiebeurs naar gift voor de nieuwe basisbeurs eerder plaatsvindt. Ten tweede wordt er, wanneer een student een wo-bachelordiploma behaalt, direct een tegemoetkoming voor het leenstelsel uitgekeerd. De huidige raming was gebaseerd op de aanname dat de student voor het bachelordiploma

- pas een tegemoetkoming kreeg na het behalen van een masterdiploma. Hierdoor schuiven uitgaven op naar voren en is er een tegenvaller in 2025. Structureel is er een per saldo meevaller van € 36,4 miljoen die onder andere wordt veroorzaakt door een lager aandeel gebruikers in het hbo en wo, een minder hoge gemiddelde aanvullende beurs dan eerder geraamd en een lagere prijs voor de ov-studentenkaart. In deze cijfers zit ook een meevaller verwerkt van € 40,0 miljoen in 2025 aflopend tot € 0,2 miljoen in 2032 op de tegemoetkoming leenstelsel. Uit nieuwe cijfers van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) blijkt dat de groep die geen studiefinanciering heeft aangevraagd en in aanmerking komt voor een tegemoetkoming kleiner is dan geraamd;
- er vindt per saldo een tegenvaller van € 15,0 miljoen plaats op de bekostiging van de nieuwkomers. Structureel is er een kleine meevaller op het nieuwkomersonderwijs van € 2,3 miljoen omdat het verwachte aantal nieuwkomers afneemt;
 - de subsidieregeling School en Omgeving laat een meevaller zien van € 53,9 miljoen in 2025, doordat de aanvragen in de eerste ronde lager waren dan verwacht;
 - in het overig saldo vinden kleine mee- en tegenvallers verdeeld over de OCW-begroting plaats.

4. Saldo in- en extensiveringen

Binnen de OCW-begroting worden een aantal beleidsmatige intensiveringen gedaan, maar ook extensiveringen om de tegenvallers en de intensiveringen te dekken. Hieronder worden enkele grotere in- en extensiveringen nader toegelicht:

Intensiveringen

- uit een juridische analyse van de Landsadvocaat is gebleken dat er met het afschaffen van het Reisproduct Buitenland Studerenden (RBS) uit het hoofdlijnenakkoord (ov-vergoeding voor studenten in het buitenland) een aanmerkelijk juridisch risico bestaat dat dit in strijd is met het EU-recht. Het Ministerie van OCW heeft daarom besloten de maatregel niet af te schaffen. Als alternatieve dekking wordt voor € 2,8 miljoen in 2026 oplopend tot € 21,0 miljoen structureel geëxtensiveerd op de bekostiging van het mbo en landelijke kwaliteitsmiddelen voor hbo en wo. Een resterend besparingsverlies van € 9,0 miljoen op de RBS-maatregel is verwerkt in de studiefinancieringsraming;
- er wordt structureel € 7,6 miljoen beschikbaar gesteld om te kunnen voldoen aan de tweede versie van de Europese Network and Information Security (NIS2) richtlijn. Met deze middelen worden bij het Ministerie van OCW (departement inclusief agentschappen) de noodzakelijke maatregelen genomen om aan de NIS2 richtlijn te voldoen en wordt voor het hoger onderwijs een toezichtshouder en Computer Security Incident Response Teams (CSIRT) ingericht;
- naast het Masterplan basisvaardigheden in het funderend onderwijs, wordt in het mbo cumulatief € 47,2 miljoen beschikbaar gesteld in de studie jaren 2025/2026 en 2026/2027. Dit voor het verbeteren van de basisvaardigheden door middel van intensiever onderwijs en meer begeleiding. Voor deze intensivering ontvangt uw Kamer de onderbouwing conform de werkwijze Beleidskeuzes uitgelegd (CW3.1) met de volgende voortgangsbrieven aanpak basisvaardigheden mbo;
- met de korting van 22% op de apparaatsuitgaven uit het hoofdlijnenakkoord en het amendement van het lid Bontenbal c.s. (Kamerstukken II 2024/25, [36600 VIII, nr. 141](#)) is in totaal € 108,5 miljoen structureel bezuinigd op het Ministerie van OCW. Deze bezuiniging is voor

- € 70,3 miljoen gerealiseerd op artikel 95 (Apparaat) en via een efficiency taakstelling gerealiseerd op zelfstandige bestuursorganen (zbo's) en agentschappen van OCW. De overige € 38,2 miljoen wordt ingevuld door alternatieve dekking. Deze alternatieve dekking komt bijvoorbeeld van niet uitgekeerde prijsbijstelling of korting op de lumpsum van de onderwijssectoren;
- bij DUO worden met extra middelen ICT-achterstanden weggewerkt (€ 10,9 miljoen structureel), wordt aan nieuwe rijksbrede wet- en regelgeving voldaan (€ 6,5 miljoen structureel) en worden gestegen kosten op het apparaat gecompenseerd (€ 1,4 miljoen structureel);
 - overige intensiveringen zijn onder andere € 11,9 miljoen in 2030 (structureel € 2,0 miljoen) voor continue screening van verklaringen omtrent gedrag (VOG's) in het funderend onderwijs, € 6,5 miljoen voor de functiemix Randstadregio's en € 4,0 miljoen ten behoeve van het wetsvoorstel screening kennisveiligheid.

Extensiveringen

Tabel 5 geeft een uitsplitsing van de extensiveringen op de begroting van het Ministerie van OCW:

Tabel 5 Extensiveringen op de OCW-begroting exclusief ingeleverde loon- en prijsbijstelling (bedragen x € 1.000)						
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Bekostiging po	0	0	- 5.627	- 13.105	- 34.521	- 37.095
- waarvan basisvaardigheden	0	0	- 5.627	- 13.105	- 22.942	- 29.342
Bekostiging vo	0	0	- 3.598	- 8.378	- 23.940	- 26.513
- waarvan basisvaardigheden	0	0	- 3.598	- 8.378	- 14.668	- 18.760
Bekostiging mbo	- 6.000	- 14.543	- 17.280	- 14.815	- 14.297	- 21.461
Bekostiging hbo	- 1.531	- 8.642	- 11.120	- 14.640	- 13.960	- 19.538
Bekostiging wo	- 766	- 15.121	- 22.311	- 26.697	- 27.835	- 39.286
Cultuur en media	1.373	- 798	- 1.629	- 3.366	- 2.341	- 3.719
Overig	- 150.832	- 54.006	- 71.902	- 58.764	- 50.405	- 69.256
Totaal extensiveringen	- 157.756	- 93.110	- 133.467	- 139.765	- 167.299	- 216.868

- van de prijsbijstelling tranche 2025 wordt 50% niet uitgekeerd vanwege de dekking van rijksbrede problematiek. Vanuit de resterende loon- en prijsbijstelling is op diverse artikelen een deel ingehouden ter dekking van problematiek op de OCW-begroting.
- binnen de diverse sectoren wordt omgebogen op de bekostiging. Binnen het primair en voortgezet onderwijs (po en vo) wordt een deel van de middelen die bedoeld zijn voor de gerichte bekostiging basisvaardigheden niet uitgekeerd door OCW. Het bedrag dat niet wordt uitgekeerd is de loon- en prijsbijstelling op het originele bedrag en loopt op tot structureel € 48,1 miljoen vanaf 2030. Het in 2024 gecommuniceerde nominale bedrag van minimaal € 182,- per leerling dat scholen ontvangen blijft gelijk, evenals de doelgroep van scholen die aanspraak kan maken op de middelen. Ook in het mbo, hbo en wo wordt omgebogen op de bekostiging om de OCW-brede problematiek te dekken. Binnen cultuur en media wordt er onder andere € 2,6 miljoen structureel geëxtensiverend op onderzoeksjournalistiek ten behoeve van het OCW brede beeld. Een nadere toelichting is te vinden in de artikels-gewijze toelichting;

- in het overige saldo zit in 2025 een deel van de eindejaarsmarge, waaruit middelen zijn ingezet ter dekking van de intensiveringen en problemen in 2025. Zie de beschrijving bij punt 6 over de eindejaarsmarge. Vanaf 2030 buigt het Ministerie van OCW € 20,0 miljoen om op het budget van de regeling praktijkleren ten behoeve van OCW-brede problematiek.

5. Opvraag aanvullende post

Nationaal versterkingsplan van microchip-talent

In het kader van het Nationaal versterkingsplan van microchip-talent wordt € 27,4 miljoen per 2030 en structureel € 43,1 miljoen overgeheveld naar de OCW-begroting, met name voor de bekostiging en studiefinanciering van de extra (EER-)studenten die met dit plan geworven worden.

Controleproces uitwonendenbeurs

Eerder is € 60,8 miljoen per Nota van Wijziging aan de OCW-begroting toegevoegd voor het herzien van financiële maatregelen bij de uitwonendenbeurs, die tussen 2012 en 2023 door DUO zijn genomen. Dit voorjaar wordt nog eens € 14,0 miljoen aan additionele middelen overgeheveld voor het uitbetalen van hieraan gekoppelde wettelijke rente.

6. Eindejaarsmarge

Conform de begrotingsregels wordt maximaal 1% van het gecorrigeerde begrotingstotaal als eindejaarsmarge toegevoegd aan de begroting voor 2025. De totaal beschikbare eindejaarsmarge in 2025 komt daarmee voor het Ministerie van OCW uit op € 501,2 miljoen. Deze Voorjaarsnota is conform besluit bij Miljoenennota 2025 een deel van de maximale 1% eindejaarsmarge op regulier budget ingehouden ter dekking van hogere uitgaven voor de Hersteloperatie Toeslagen. Het OCW-aandeel betreft € 305,2 miljoen. Per saldo is dus € 196,0 miljoen overgeheveld naar de OCW-begroting. Hiervan wordt € 12,3 miljoen ingezet voor openstaande verplichtingen die eerder gemeld waren bij Tweede Suppletoire Begroting 2024 (Kamerstukken II 2024/25, 36625 VIII, nr. 1) en in de brief '[Beleidsmatige mutaties na Tweede Suppletoire Begroting 2024](#)' (Kamerstukken II 2024/25, 36600 VIII, nr. 149). Dit budget is niet volledig tot besteding gekomen in 2024 en is nodig voor uitbetalingen in 2025 en verder. Daarnaast wordt € 61,7 miljoen gebruikt om de taakstelling op de prijsbijstelling in 2025 in te vullen. Tot slot wordt er € 122,0 miljoen gebruikt voor overige OCW-brede problematiek en enkele intensiveringen in 2025. Waarvan het grootste deel wordt gebruikt om de tegenvallers op de referentieraming en sf-raming te dekken van in totaal € 67,6 miljoen voor het jaar 2025. Enkele voorbeelden van intensiveringen in 2025 uit de eindejaarsmarge zijn:

- bijdrage van het Ministerie van OCW aan het besparingsverlies op de Banenafpraak van het Ministerie van SZW (€ 9,6 miljoen);
- impuls in de maatschappelijke weerbaarheid van kennisinstellingen (€ 16,7 miljoen);
- aanvulling van het Museaal Aankoopfonds (MAF) naar aanleiding van uitbetalingen aan het Drents Museum (€ 5,7 miljoen).

7. Nationaal Groeifonds

In tabel 6 staan de middelen voor het Nationaal Groeifonds (NGF) uiteengezet. Hierin zijn de volgende zaken verwerkt:

- de opboekingen van bedragen die in 2024 niet tot betaling zijn gekomen, maar worden doorgeschoven naar 2025 al dan niet met een openstaande verplichting erachter. Deze openstaande verplichtingen zijn reeds bij de Tweede Suppletoire Begroting 2024 (Kamerstukken II 2024/25, 36625

- VIII, nr.1) en in de brief 'Beleidsmatige mutaties na Tweede Suppletoire Begroting 2024' (Kamerstukken II 2024/25, 36600 VIII, nr. 149) gemeld aan de Tweede en Eerste Kamer;
- voor het NGF-project Leven Lang Ontwikkelen Collectief Laagopgeleiden en Laaggeletterden is er een bedrag van € 42,9 miljoen toegekend na goedkeuring van de NGF-commissie en de beide fondsbeheerders;
 - meerdere kasschuiven waarbij middelen naar achteren worden geschoven op NGF-projecten, van totaal € 51,0 miljoen.

Tabel 6 Nationaal Groeifonds (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1, 3, 95	Open leermateriaal	4.692	0				
1, 3, 95	Ontwikkelkracht	6.330	3.000	9.000			
3, 95	Digitaal onderwijs goed geregeld	2.894					
4	Leeroverzicht en Skills	480	1.500				
4	LLO Collectief	649	19.400	18.900	4.100		
3	Innovatieprogramma onderwijshuisvesting	2.752	10.000				
6	Nationale LLO Katalysator	75.820					
6	Digitaliseringsimpuls onderwijs NL	31.678					
16	Biotech booster	447	– 1.234	663	1.230		
16	Einsteintelescope	198					
16	Big chemistry	– 6.643	444	2.893	2.143	– 4.380	6.916
3	Techkwadraat	4.474					
14	CIIC	9.548	– 207	– 17.649	4.491	2.981	436
6	NAPL	– 14.985	7.500	7.500			
95	NGF apparaatskosten	1.746					
	Totaal	120.080	40.403	21.307	11.964	– 1.399	7.352

8. Kasschuiven

Op de begroting worden diverse meerjarige kasschuiven doorgevoerd om de budgetten in overeenstemming te brengen met het verwachte bestedingsritme. De grootste kasschuif betreft een schuif van € 970,0 miljoen op het budget van de reisvoorziening van de vervoersbedrijven. Hiermee wordt de betaling aan de vervoersbedrijven (gedeeltelijk) al aan het eind van het voorafgaande jaar in plaats van aan het begin van het betreffende jaar gedaan (in dit geval in 2025 in plaats van in 2026), zonder af te wijken van de afspraken met de vervoerbedrijven. Dit jaar is het verzoek voor de kasschuif initieel door de vervoersbedrijven zelf ingediend. Tegelijkertijd is deze kasschuif ook dit jaar behulpzaam bij het optimaliseren van het kasritme van het Rijk.

9. Niet-kaderrelevante mutaties

De niet-kaderrelevante (NR) mutaties hebben betrekking op de studiefinanciering. Het betreft hier de tranche 2025 van de niet-kaderrelevante prijsbijstelling van € 139,1 miljoen in 2025 en € 137,3 miljoen structureel. Daarnaast is er een meevaller op de niet-kaderrelevante sf-raming van € 840,5 miljoen in 2025, aflopend naar € 761,6 miljoen structureel. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat voor alle niveaus het percentage van de studenten dat gebruik maakt van leningen is gedaald. Ook is er bij hbo en wo sinds 2023 een flinke daling in het gemiddelde leenbedrag. Daarbij daalt het aandeel gebruikers van de basisbeurs en de hoogte van de aanvullende beurs.

10. Extrapolatie

Dit betreft de extrapolatie van budgetten naar het jaar 2030, hiermee wordt € 54,3 miljard toegevoegd aan de begrotingshorizon van 2030.

11. Desalderingen

Dit betreft desalderingen van uitgaven en ontvangsten. De grootste desaldering binnen dit bedrag betreft de dotatie aan de Algemene Media-reserve van € 7,3 miljoen. Hiermee wordt aansluiting gevonden op de geactualiseerde Ster-raming.

12. Overboekingen met andere departementen

Dit saldo bestaat uit overboekingen met andere departementen en interne technische overboekingen.

Tabel 7 Belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2025 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Stand vastgestelde begroting 2025	2.274.012	2.354.126	2.450.535	2.551.840	2.646.508	0
1. Saldo mee- en tegenvallers	- 28.502	- 85.716	134.538	- 17.122	- 29.203	- 45.332
2. Intensivering wettelijke rente	0	0	- 1.400	- 1.400	0	0
3. Niet-kaderrelevante mutaties	1.064.424	201.831	712.991	145.342	112.196	84.983
4. Desalderingen	3.844	0	0	0	0	0
5. Extrapolatie	0	0	0	0	0	2.720.164
Stand 1e suppletoire begroting 2025	3.313.778	2.470.241	3.296.664	2.678.660	2.729.501	2.759.815

Toelichting belangrijkste ontvangstenmutaties

1. Referentieraming inclusief studiefinanciering

Op de ontvangsten vindt een tegenvaller plaats van € 28,5 miljoen in 2025. Per saldo wordt dit voor € 35,4 miljoen veroorzaakt door de sf-raming, doordat de relevante renteontvangsten in 2025 omlaag zijn bijgesteld met € 22,4 miljoen. De relevante renteontvangsten vallen in de eerste jaren tegen doordat de renteontvangsten langzamer groeien dan van tevoren gedacht. Daarnaast vindt er een tegenvaller plaats van € 13,1 miljoen op de ontvangstenraming van de sf-raming. Deze wordt met name veroorzaakt door een tegenvaller van € 15,4 miljoen op de lesgeldontvangsten. Dit wordt veroorzaakt doordat er minder lesgeldplichtigen zijn dan verwacht. Het resterende deel wordt veroorzaakt door een incidentele meevaller van € 7,0 miljoen door terugvorderingen op de specifieke uitkering voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid over de periode 2019-2022.

2. Intensivering wettelijke rente

De wettelijke rente die DUO rekent aan studenten die een betalingsregeling willen treffen bij DUO is voorgaand jaar op 0% gezet voor de jaren 2024, 2025 en 2026. Hiermee wordt voorkomen dat het voor studenten financieel gunstiger is om geen betalingsregeling af te sluiten met DUO, maar direct met het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB), omdat het CJIB geen rente rekent. De maatregel wordt ook in 2027 en 2028 doorgezet. Om deze maatregel ook in 2027 en 2028 van dekking te voorzien leidt dit tot cumulatief € 2,8 miljoen lagere ontvangsten.

3. Niet-kaderrelevante mutaties

In 2024 zijn de extra ontvangsten hoger uitgevallen dan geraamd, omdat oud-studenten meer aflossen dan noodzakelijk. Mogelijk wordt dit veroorzaakt door stijgende rentelasten. In 2025 en 2027 ontstaat een

extra grote meevaller door de verrekening van de tegemoetkomingen met de uitstaande studieschulden. Studenten zijn ook minder gaan lenen dan eerder geraamd. Hierdoor neemt de totale hoofdsom van uitstaande schulden de komende jaren flink af (met circa € 3,5 miljard in 2030). Daarnaast zit in dit saldo een terugvordering van € 19,0 miljoen aan niet besteedde Oekraïne-middelen die bestemd waren voor noodlocaties/huisvesting en de voorschoolse educatie van Oekraïense leerlingen.

4. Desalderingen

Dit betreft desalderingen van de ontvangsten. De grootste desaldering binnen dit bedrag betreft de dotatie aan de Algemene Mediareserve van € 7,3 miljoen. Hiermee wordt aansluiting gevonden op de geactualiseerde Ster-raming. Daarnaast is in 2025 € 7,0 miljoen terug ontvangen op een incidenteel te hoge uitgaven in 2024 aan het NGF-project zelfdenkende moleculen.

5. Extrapolatie

Dit betreft de extrapolatie van budgetten naar het jaar 2030, hiermee wordt € 2,7 miljard toegevoegd aan de begrotingshorizon van 2030.

3 De beleidsartikelen

3.1 Beleidsartikel 1. Primair onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 8 Budgettaire gevolgen van beleid art.1 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	15.855.046	0	15.855.046	2.144.636	17.999.682	366.680	380.905	502.538	657.418	16.700.680
Uitgaven	16.288.940	0	16.288.940	744.419	17.033.359	646.350	638.068	615.866	677.705	16.699.871
Bekostiging	14.698.818	0	14.698.818	781.045	15.479.863	668.960	669.479	670.322	646.358	15.563.720
Bekostiging po- instellingen	14.552.052	0	14.552.052	774.148	15.326.200	795.561	791.163	791.937	782.515	15.172.313
Bekostiging Caribisch Nederland	30.725	0	30.725	3.199	33.924	3.599	3.803	4.183	4.380	35.262
Aanvullende bekostiging	100.926	0	100.926	3.698	104.624	- 96.685	- 94.685	- 107.619	- 106.869	53.750
Aanpak lerarentekort G5	15.115	0	15.115	0	15.115	- 33.515	- 33.515	- 33.515	- 33.515	0
Basisvaardigheden	0	0	0	0	0	0	2.713	15.336	- 153	302.395
Subsidies (regelingen)	864.909	- 200	864.709	- 71.533	793.176	- 22.324	- 21.367	- 40.299	6.755	415.586
Onderwijsvoorziening Jonggehandicapten	35.204	0	35.204	0	35.204	423	598	598	598	35.802
Nederlands onderwijs buitenland	15.328	0	15.328	0	15.328	0	0	0	0	15.328
Humanistisch vormend en godsdienstonderwijs	19.049	0	19.049	0	19.049	- 1.000	- 1.000	- 1.000	- 1.000	18.049
School en omgeving	198.256	0	198.256	- 75.764	122.492	- 17.375	- 37.293	- 36.222	- 750	186.546
Basisvaardigheden	374.270	0	374.270	- 2.166	372.104	0	21.350	0	0	21.350
NGF Open Leermateriaal	1.972	0	1.972	2.612	4.584	0	0	0	0	0
NGF Digitaal Onderwijs	5.200	0	5.200	2.434	7.634	0	0	0	0	2.750
Schoolmaaltijden	82.350	0	82.350	- 1.000	81.350	- 500	0	0	0	82.350
Brugfunctionaris PO	41.909	0	41.909	0	41.909	0	0	0	0	42.594
Overige subsidies	91.371	- 200	91.171	2.351	93.522	- 3.872	- 5.022	- 3.675	7.907	10.817
Opdrachten	39.509	200	39.709	949	40.658	- 2.283	- 2.385	- 2.403	- 906	39.970
Opdrachten	39.509	200	39.709	949	40.658	- 2.283	- 2.385	- 2.403	- 906	39.970
Bijdrage aan agentschappen	43.992	0	43.992	2.134	46.126	4.633	5.089	4.999	4.724	51.160
Dienst Uitvoering Onderwijs	43.992	0	43.992	2.134	46.126	4.633	5.089	4.999	4.724	51.160
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	10.289	0	10.289	340	10.629	2.210	229	194	169	8.344
Stichting Vervangingsfonds en Participatiefonds	7.356	0	7.356	243	7.599	2.113	132	97	72	5.314
UWV	2.933	0	2.933	97	3.030	97	97	97	97	3.030
Bijdrage aan medeoverheden	631.423	0	631.423	31.484	662.907	- 4.846	- 13.507	- 17.477	20.075	606.147
Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	606.984	0	606.984	31.368	638.352	- 5.550	- 13.376	- 17.346	20.031	599.265
Caribisch Nederland	19.954	0	19.954	1.601	21.555	704	- 131	- 131	44	2.397
Scholenprogramma Groningen	3.000	0	3.000	0	3.000	0	0	0	0	3.000
Overig	1.485	0	1.485	- 1.485	0	0	0	0	0	1.485

	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	0	0	0	0	0	0	530	530	530	14.944
Brede scholen	0	0	0	0	0	0	530	530	530	14.944
Ontvangsten	9.208	0	9.208	26.000	35.208	0	0	0	0	9.208

Tabel 9 Uitsplitsing verplichtingen

	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastgestelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	15.855.046	0	15.855.046	2.144.636	17.999.682	366.680	380.905	502.538	657.418	16.700.680
waarvan garantieplichtingen	0	0	0	4.447	4.447	0	0	0	0	0
waarvan overig	15.855.046	0	15.855.046	2.140.189	17.995.235	366.680	380.905	502.538	657.418	16.700.680

In de kolom "Mutaties 1^e suppletoire begroting 2025" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2025» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 2,1 miljard verhoogd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de loon- en prijsbijstelling tranche 2025 ten behoeve van het bekostigingsjaar 2026 in het najaar van 2025 al wordt verplicht. Zie het algemene deel voor een verdere toelichting op de loon- en prijsbijstelling.

Uitgaven

De uitgaven worden met € 744,4 miljoen verhoogd. De toegekende loon- en prijsbijstelling wordt doorverdeeld naar de bekostiging in het primair onderwijs, de bijdrage aan ZBO's en RWT's en DUO. Er zal geen loon- en prijsbijstelling worden doorverdeeld naar andere instrumenten binnen artikel 1.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget voor het instrument bekostiging wordt per saldo met € 781,0 miljoen verhoogd. De verhoging wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- de doorverdeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2025 van € 771,6 miljoen;
- een aanpassing naar aanleiding van de jaarlijkse raming van het aantal verwachte leerlingen in het primair onderwijs. Op het budget van 2025 resulteert dit in een opwaartse bijstelling van € 11,5 miljoen voor Europees Nederland en een opwaartse bijstelling van € 1,0 miljoen voor Caribisch Nederland (zie ook het algemene deel);
- een verlaging van het budget voor de nieuwkomersbekostiging met € 15,4 miljoen als gevolg van de doorrekening van het verwachte aantal nieuwkomers.

Amendement Bontenbal c.s.

In het kader van het amendement van het lid Bontenbal c.s. (Kamerstukken II 2024/25, [36600-VIII, nr. 141](#)) wordt de vanaf 2026 ontvangen € 22,2 miljoen ter compensatie van de btw-verhoging op schoolboeken teruggedraaid.

Subsidies

Het budget voor het instrument subsidies wordt per saldo met € 71,5 miljoen verlaagd. Dit wordt met name verklaard door:

- een kasschuif van € 53,6 miljoen op het budget van School en Omgeving op artikel 1, waarbij de middelen vanuit 2025 worden doorgeschoven naar 2026, 2027 en 2028 om aan te sluiten bij het betaalritme van de nieuwe subsidieregeling;
- een meevaller op het budget van School en Omgeving op artikel 1 van € 21,4 miljoen. Zoals reeds bekend, waren er minder aanvragen voor de subsidieregeling School en Omgeving 2023-2025 in de eerste ronde in 2023 dan waarvoor er budget beschikbaar was. Aangezien er voor deze regeling ook betalingen in 2025 zijn, is er dit jaar een meevaller.

Amendement Bontenbal c.s.

In het kader van het amendement van het lid Bontenbal c.s. (Kamerstukken II 2024/25, [36600-VIII, nr. 141](#)) wordt maatregel 23 uit het hoofdlijnenakkoord deels teruggedraaid door € 40,0 miljoen vrij te maken voor School en Omgeving, waarvan structureel € 24,4 miljoen op artikel 1. Tevens wordt de bezuiniging van € 0,5 miljoen in 2026 en € 18,5 miljoen vanaf 2027 ten behoeve van de invulling van de subsidietaakstelling op godsdienstig en levensbeschouwelijk vormingsonderwijs teruggedraaid.

Amendement Ceder c.s.

In het kader van het amendement van het lid Ceder c.s. (Kamerstukken II 2024/25, [36600 VIII, nr. 112](#)) wordt het subsidiebudget met € 0,5 miljoen verhoogd en verlaagd ten behoeve van subsidie voor organisaties die leraren ondersteunen met gastlessen om antisemitisme, racisme en discriminatie bespreekbaar te maken.

Amendement Ergin en Kisteman

In het kader van het amendement van de leden Ergin en Kisteman (Kamerstukken II 2024/25, [36600 VIII, nr. 132](#)) wordt het subsidiebudget met € 0,2 miljoen verlaagd en het opdrachtenbudget met datzelfde bedrag verhoogd ten behoeve van het adresseren van ongelijkheid in herkenning en ondersteuning van hoogbegaafde leerlingen met een niet-westerse migratieachtergrond en/of een lage sociaaleconomische status.

Bijdrage aan medeoverheden

Het budget wordt per saldo met € 31,5 miljoen verhoogd. De verhoging wordt voornamelijk veroorzaakt door de doorverdeling van de loonbijstelling tranche 2025 van € 30,8 miljoen.

Ontvangsten

De ontvangsten worden met € 26,0 miljoen verhoogd. Dit wordt veroorzaakt door:

- een terugvordering bij gemeenten van € 19,0 miljoen die niet besteed is in het kader van de opvang van Oekraïense leerlingen. Het betreft een generale meevaller bestaande uit € 14,0 miljoen voor noodlocaties en huisvesting voor Oekraïense leerlingen in het primair en voortgezet onderwijs en € 5,0 miljoen voor de voorschoolse educatie voor Oekraïense peuters;

- een terugvordering bij gemeenten van € 7,0 miljoen aan niet besteedde middelen voor het Gemeentelijk Onderwijsachterstandsbeleid over de periode 2019-2022.

Toelichting bijdrage OCW aan scholenprogramma Groningen

In 2016 is tussen het Ministerie van OCW, Nationaal Coördinator Groningen (NCG) en de betrokken schoolbesturen en gemeenten afgesproken dat in het Groningse aardbevingsgebied 101 scholen aardbevingsbestendig en toekomstbestendig worden gemaakt. Aan het scholenprogramma dragen de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) (€ 172,5 miljoen), de gemeenten en schoolbesturen (€ 44,5 miljoen), het Ministerie van EZ (€ 23,5 miljoen) en het Ministerie van OCW (€ 50,0 miljoen; waarvan € 3,0 miljoen per jaar tot en met 2034) bij.

Hieronder is een overzicht opgenomen waarin, conform artikel 17, tweede lid van de Financiële-verhoudingswet, de maximaal te ontvangen bedragen per gemeente zijn opgenomen. Voor de bijdrage aan de gemeenten voor het kalenderjaar 2025 zal dit (net als voor kalenderjaar 2024) als wettelijke grondslag gelden op basis van artikel 4.23, derde lid, aanhef en onderdeel c, van de Algemene Wet Bestuursrecht.

Tabel 10 Maximaal te ontvangen bedragen per gemeente ten behoeve van scholenprogramma Groningen

Gemeente	Bedrag per jaar
Het Hogeland	417.520
Groningen	134.834
Midden-Groningen	896.924
Eemsdelta	1.550.722
Totaal	3.000.000

3.2 Beleidsartikel 3. Voortgezet onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 11 Budgettaire gevolgen van beleid art. 3 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	11.603.618	118.076	11.721.694	1.460.842	13.182.536	336.685	280.314	270.813	323.430	11.436.391
Uitgaven	11.821.379	66.076	11.887.455	504.545	12.392.000	530.512	420.980	318.110	327.395	11.449.004
Bekostiging	10.845.474	0	10.845.474	560.862	11.406.336	522.786	422.472	333.268	313.065	11.017.137
Bekostiging vo-instellingen	10.741.757	0	10.741.757	552.722	11.294.479	570.788	468.742	371.097	361.190	10.773.174
Bekostiging Caribisch Nederland	24.049	0	24.049	4.258	28.307	4.057	4.467	4.817	4.447	28.210
Aanvullende regeling strategisch personeelsbeleid, begeleiding starters en thuiszitters	75.128	0	75.128	3.882	79.010	- 52.059	- 52.059	- 52.059	- 52.059	22.834
Aanvullende regelingen leerlingendaling	4.540	0	4.540	0	4.540	0	0	0	0	0
Basisvaardigheden	0	0	0	0	0	0	1.322	9.413	- 513	192.919
Subsidies (regelingen)	799.604	66.076	865.680	- 75.058	790.622	- 2.176	- 17.247	- 22.298	- 423	233.783
Stichting Kennisnet (basissubsidie) po, vo, mbo	28.090	0	28.090	1.242	29.332	0	0	0	0	18.968
Praktijkgerichte programma's	16.605	0	16.605	0	16.605	0	0	0	0	0
Basisvaardigheden	239.286	0	239.286	- 4.175	235.111	0	13.650	0	0	13.650
Maatschappelijke diensttijd	81.947	78.000	159.947	- 416	159.531	- 5.400	- 5.400	- 5.800	- 5.800	- 5.800
School en omgeving	138.181	0	138.181	- 66.820	71.361	- 10.629	- 23.364	- 22.679	0	117.895
NGF Ontwikkelkracht	22.381	0	22.381	2.591	24.972	- 1.005	1.402	0	0	0
Schoolmaaltijden	52.650	0	52.650	0	52.650	0	0	0	0	52.650
Brugfunctionaris VO	11.520	0	11.520	0	11.520	0	0	0	0	12.163
NGF Techkwadraat	44.150	0	44.150	4.174	48.324	0	0	0	0	0
NGF Innovatieve onderwijs huisvesting	11.554	0	11.554	2.660	14.214	9.944	- 56	- 56	0	0
Overige subsidies	153.240	- 11.924	141.316	- 14.314	127.002	4.914	- 3.479	6.237	5.377	24.257
Opdrachten	38.967	0	38.967	- 418	38.549	- 1.035	6.677	- 1.787	6.304	54.026
Opdrachten	36.476	0	36.476	- 370	36.106	- 1.035	6.677	- 1.787	6.304	51.901
MDT opdrachten	2.491	0	2.491	- 48	2.443	0	0	0	0	2.125
Bijdrage aan agentschappen	76.530	0	76.530	6.108	82.638	8.035	8.834	8.683	8.211	88.077
Dienst Uitvoering Onderwijs	76.530	0	76.530	6.108	82.638	8.035	8.834	8.683	8.211	88.077
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	60.446	0	60.446	13.051	73.497	2.902	244	244	238	55.623
College voor Toetsen en Examens	7.195	0	7.195	12.551	19.746	244	244	244	238	4.887
SLOA: Onderwijs ondersteunende instellingen	53.251	0	53.251	500	53.751	2.658	0	0	0	50.736
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	358	0	358	0	358	0	0	0	0	358
GRAZ (ECML) en PISA	358	0	358	0	358	0	0	0	0	358
Ontvangsten	7.391	0	7.391	477	7.868	0	0	0	0	7.391

Tabel 12 Uitsplitsing verplichtingen

	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	11.603.618	118.076	11.721.694	1.460.842	13.182.536	336.685	280.314	270.813	323.430	11.436.391
waarvan garantieplichtingen	0	0	0	- 2.782	0	0	0	0	0	0
waarvan overig	11.603.618	118.076	11.721.694	1.463.624	13.182.536	336.685	280.314	270.813	323.430	11.436.391

In de kolom "Mutaties 1^e suppletoire begroting 2025" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2025» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 1,5 miljard verhoogd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de loon- en prijsbijstelling tranche 2025 ten behoeve van het bekostigingsjaar 2026 in het najaar van 2025 al wordt verplicht. Zie het algemene deel voor een verdere toelichting op de loon- en prijsbijstelling.

Uitgaven

De uitgaven worden met € 504,5 miljoen verhoogd. De toegekende loon- en prijsbijstelling wordt doorverdeeld naar de bekostiging in het voortgezet onderwijs, de bijdrage aan ZBO's en RWT's en DUO. Er zal geen loon- en prijsbijstelling worden doorverdeeld naar andere instrumenten binnen artikel 3.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget voor het instrument bekostiging wordt per saldo met € 561,1 miljoen verhoogd. De verhoging wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- de doorverdeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2025 van € 544,3 miljoen;
- een tegenvaller op de nieuwkomersbekostiging van € 30,5 miljoen. De komende jaren is meer budget nodig voor de nieuwkomersbekostiging in het voortgezet onderwijs (vo) vanwege een hogere instroom van nieuwkomers in het onderwijs dan verwacht.
- een aanpassing naar aanleiding van de jaarlijkse raming van het aantal verwachte leerlingen in het voortgezet onderwijs. Op het budget van 2025 resulteert dit in een neerwaartse bijstelling van € 10,7 miljoen voor Europees Nederland een opwaartse bijstelling van € 2,1 miljoen voor Caribisch Nederland (zie ook het algemene deel).

Vanaf begrotingsjaar 2027 wordt er gekort op de onderwijskansenregeling voortgezet onderwijs. Met deze regeling krijgt een school meer budget op basis van de achterstandsscore op schoolvestigingsniveau van het CBS. Dit betreft 68% van de scholen. Dit budget wordt bijvoorbeeld ingezet voor extra onderwijspersoneel in de klas voor leerlingen uit de doelgroep door middel van onderwijsassistenten of coaches, extra onderwijstijd, huiswerkbegeleiding aan te bieden of ouderbetrokkenheid te stimuleren. De korting bedraagt € 90,0 miljoen in 2027 en vanaf 2028 structureel € 177,0 miljoen.

Amendement Bontenbal c.s.

In het kader van het amendement van het lid Bontenbal c.s. (Kamerstukken II 2024/25, [36600-VIII, nr. 141](#)) wordt maatregel 32 uit het hoofdlijnenakkoord teruggedraaid door vanaf 2026 structureel € 75,1 miljoen voor functiemix randstadregio's vo vrij te maken. Eveneens wordt de vanaf 2026 ontvangen € 36,3 miljoen ter compensatie van de btw-verhoging op schoolboeken teruggedraaid.

Subsidies

Het budget voor het instrument subsidies wordt per saldo met € 75,1 miljoen verlaagd. Dit wordt met name verklaard door:

- een kasschuif van € 34,3 miljoen op het budget van School en Omgeving op artikel 3, waarbij de middelen vanuit 2025 worden doorgeschoven naar 2026, 2027 en 2028 om aan te sluiten bij het betaallritme van de nieuwe subsidieregeling;
- een meevaller op het budget van School en Omgeving op artikel 3 van € 32,5 miljoen. Zoals reeds bekend, waren er minder aanvragen voor de subsidieregeling School en Omgeving 2023-2025 in de eerste ronde in 2023 dan waarvoor er budget beschikbaar was. Aangezien er voor deze regeling ook betalingen in 2025 zijn, is er dit jaar een meevaller in 2025;
- een kasschuif op de middelen voor de implementatie van het vernieuwde curriculum van € 14,0 miljoen. Door het besluit van de Tweede Kamer dat de nieuwe kerndoelen in aantal moeten worden ingeperkt (motie Soepboer, Kamerstukken II 2024/25, [31293, nr. 766](#)) loopt de implementatie van de curriculumherziening vertraging op. Door de aangepaste planning worden de middelen uit 2025 ingezet in 2026 en 2028.

Amendement Bontenbal c.s.

In het kader van het amendement van het lid Bontenbal c.s. (Kamerstukken II 2024/25, [36600-VIII, nr. 141](#)) wordt het budget voor overige subsidies met € 3,0 miljoen verhoogd ten behoeve van een subsidie voor scholen die de techniekhavo (willen) aanbieden. Tevens wordt maatregel 23 uit het hoofdlijnenakkoord deels teruggedraaid door € 40,0 miljoen vrij te maken voor School en Omgeving, waarvan structureel € 15,6 miljoen op artikel 3. Ook wordt maatregel 22 deels teruggedraaid door voor Maatschappelijke Diensttijd € 78,0 miljoen in 2025, oplopend tot € 130,0 miljoen structureel vrij te maken.

Amendement Eerdmans c.s.

In het kader van het amendement van het lid Eerdmans c.s. (Kamerstukken II 2024/25, [26600-VIII, nr. 147](#)) wordt het budget voor overige subsidies met € 14,9 miljoen in 2025, oplopend tot € 15,2 miljoen in 2028, verlaagd ten behoeve van de aanvullende investeringen in wetenschappelijk onderzoek.

Bijdrage aan ZBO's/RWT's

Het budget voor het instrument bijdrage aan ZBO's/RWT's wordt per saldo met € 13,1 miljoen verhoogd. Dit wordt grotendeels verklaard door:

- een overboeking van € 9,6 miljoen vanuit artikel 4 (Beroepsonderwijs en volwasseneducatie) ten behoeve van het werkprogramma van het College van Toetsen en Examens (CvTE);
- een overboeking van € 1,5 miljoen aan het budget van het CvTE voor het programma digitaal examineren.

Ontvangsten

De ontvangsten worden met € 0,5 miljoen verhoogd.

3.3 Beleidsartikel 4. Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 13 Budgettaire gevolgen van beleid art. 4 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	6.157.220	- 146.261	6.010.959	469.781	6.480.740	261.991	312.035	286.636	265.806	5.972.658
Uitgaven	5.955.558	3.332	5.958.890	217.787	6.176.677	198.527	261.062	279.665	285.389	5.981.581
Bekostiging	5.246.611	21.952	5.268.563	215.579	5.484.142	176.204	199.676	252.600	278.495	5.479.116
Bekostiging mbo-instellingen	4.452.989	34.809	4.487.798	225.584	4.713.382	183.133	204.865	238.472	264.431	4.718.179
Bekostiging Caribisch Nederland	12.120	0	12.120	1.295	13.415	1.196	1.732	1.999	2.135	14.461
Bekostiging vavo	91.720	0	91.720	3.650	95.370	3.650	3.654	3.654	3.654	95.480
Loopbaanoriëntatie	32.000	0	32.000	0	32.000	0	0	0	0	32.000
Kwaliteitsafspraken investeringsbudget	538.984	0	538.984	0	538.984	0	0	0	0	540.033
Regionaal Investeringsfonds	46.710	- 14.049	32.661	- 14.950	17.711	- 13.450	- 12.250	6.800	6.600	35.200
Regionaal Programma	42.088	1.192	43.280	0	43.280	1.675	1.675	1.675	1.675	43.763
Aanvullende bekostiging krimpregio's	30.000	0	30.000	0	30.000	0	0	0	0	0
Subsidies (regelingen)	322.283	- 420	321.863	11.696	333.559	12.088	50.469	16.277	- 3.233	153.045
Praktijkleren	242.621	0	242.621	19.976	262.597	22.182	32.115	8.023	0	60.750
LLO Collectief Laagopgeleiden en Laaggeletterden (NGF)	683	0	683	87	770	18.000	18.000	4.000	0	0
Basisvaardigheden voor Volwassenen/Tel mee met Taal	12.939	0	12.939	- 5.094	7.845	- 5.000	- 5.000	- 5.000	0	13.235
Loopbaanoriëntatie	1.818	0	1.818	0	1.818	0	0	0	0	0
Doorstroom beroepskolom	33.600	- 420	33.180	0	33.180	- 27.780	1.280	9.880	- 3.140	50.000
Vakwedstrijden mbo	5.190	0	5.190	207	5.397	207	207	207	207	5.397
Overige subsidies	25.432	0	25.432	- 3.480	21.952	4.479	3.867	- 833	- 300	23.663
Opdrachten	16.796	0	16.796	- 796	16.000	2.282	782	1.131	1.031	9.484
Opdrachten	16.796	0	16.796	- 796	16.000	2.282	782	1.131	1.031	9.484
Bijdrage aan agentschappen	27.367	0	27.367	490	27.857	1.616	1.872	1.820	1.670	30.455
Dienst Uitvoering Onderwijs	23.967	0	23.967	307	24.274	1.616	1.872	1.820	1.670	27.055
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	3.400	0	3.400	183	3.583	0	0	0	0	3.400
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	104.255	0	104.255	- 4.475	99.780	4.013	3.758	3.332	2.921	96.959
College voor Toetsen en Examens	11.393	0	11.393	- 9.534	1.859	726	913	913	907	11.300
Wet SLOA	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.903
SBB	86.308	0	86.308	5.020	91.328	3.248	2.806	2.380	1.975	77.163
NWO: NRO- Programma's MBO	5.584	0	5.584	0	5.584	0	0	0	0	5.584
NCP NLQF	970	0	970	39	1.009	39	39	39	39	1.009
Bijdrage aan medeoverheden	238.246	- 18.200	220.046	- 4.707	215.339	2.324	4.505	4.505	4.505	212.522
RMC's	65.773	- 15.893	49.880	4.598	54.478	1.867	1.867	1.867	1.867	67.640
Educatie	100.466	0	100.466	3.600	104.066	3.256	3.242	3.242	3.242	84.709
Regionaal Programma	62.507	- 2.307	60.200	- 5.100	55.100	- 604	- 604	- 604	- 604	50.173
Masterplan Campus Groningen	9.500	0	9.500	- 7.805	1.695	- 2.195	0	0	0	10.000

	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Ontvangsten	4.700	0	4.700	0	4.700	0	0	0	0	4.700

Tabel 14 Uitsplitsing verplichtingen

	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	6.157.220	- 146.261	6.010.959	469.781	6.480.740	261.991	312.035	286.636	265.806	5.972.658
<i>waarvan</i> garantieplichtingen	0	0	0	4.759	0	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	6.157.220	- 146.261	6.010.959	465.022	6.480.740	261.991	312.035	286.636	265.806	5.972.658

In de kolom "Mutaties 1^e suppletoire begroting 2025" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2025» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting Verplichtingen

De verplichtingen worden in 2025 met € 469,8 miljoen verhoogd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties (€ 252,0 miljoen) wordt grotendeels veroorzaakt door de loon- en prijsbijstelling tranche 2025 op het instrument bekostiging, bijdrage aan medeoverheden en bijdrage aan ZBO's/RWT's van circa € 215,5 miljoen. Deze loon- en prijsbijstelling tranche 2025 voor het jaar 2026 wordt in het najaar van 2025 verplicht.

Uitgaven

De uitgaven worden met € 217,8 miljoen verhoogd. Er wordt prijsbijstelling uitgekeerd op met name de regeling praktijkleren, de financiering van SBB, het CvTE en DUO voor structureel in totaal € 3,0 miljoen. De loonbijstelling wordt wel volledig beschikbaar gesteld.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget voor de bekostiging wordt in 2025 per saldo met € 215,6 miljoen verhoogd. Daarnaast zijn er ook meerjarig aanpassingen doorgevoerd op de bekostiging. De belangrijkste (meerjarige) wijzigingen op de bekostiging zijn de volgende:

- de doorverdeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2025, waardoor de bekostiging structureel voor circa € 218,7 miljoen wordt opgehoogd;
- de bekostiging voor mbo-instellingen en ook in Caribisch Nederland wordt opwaarts bijgesteld op basis van de meest actuele referentieraming (zie ook het algemene deel);
- naast het herstelplan basisvaardigheden komt er ook een extra intensivering van in totaal € 47,2 miljoen voor basisvaardigheden in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) in de studie jaren 2025/2026 en 2026/2027. Deze intensivering wordt gedekt via een extensivering op het regionaal investeringsfonds van € 6,0 miljoen per jaar in de jaren 2025 tot en met 2027 (in totaal € 18,0 miljoen), een extensivering op de regeling

- doorstroom beroepskolom in de jaren 2026 tot en met 2029 (in totaal € 19,8 miljoen) en het aanwenden van vrij inzetbare prijsbijstelling op studiefinanciering van in totaal € 9,4 miljoen;
- het resterende budget voor het regionaal investeringsfonds na de bovenstaande extensivering is € 12,0 miljoen per jaar voor de jaren 2025 tot en met 2027. Ook worden de middelen met een kasschuif in het juiste betalingsritme gezet;
 - daarnaast wordt de bekostiging van mbo-instellingen in 2026 met € 8,5 miljoen oplopend naar structureel € 20,0 miljoen verlaagd ter dekking van de concernbrede problematiek binnen het Ministerie van OCW (zie het algemene deel) zoals de budgettaire effecten van de nieuwe referentieraming en een alternatieve dekking van een ombuiging uit het hoofdlijnenakkoord voor het niet afschaffen van een reisvoorziening buitenland studerenden (RBS). De Tweede Kamer wordt hier spoedig over geïnformeerd;
 - tenslotte wordt de bekostiging van mbo-instellingen verhoogd vanaf 2027 met € 1,1 miljoen oplopend naar structureel € 5,8 miljoen in 2034 voor het opleiden van extra mbo-studenten naar aanleiding van het investeringspakket voor het ondernemingsklimaat van de microchip-sector (zie algemene deel voor toelichting. Vanuit middelen die worden overgeheveld van de aanvullende post bij het Ministerie van Financiën (Kamerstukken II 2024/25, [33009](#), nr. 141).

Amendement Bontenbal c.s.

In het kader van het amendement van het lid Bontenbal c.s. (Kamerstukken II 2024/25, [36600-VIII](#), nr. 141) wordt de btw-verhoging op schoolboeken uit het hoofdlijnenakkoord teruggedraaid. Dit resulteert vanaf 2026 in een structurele verlaging van € 1,5 miljoen op het instrument bekostiging mbo-instellingen.

Amendement Eerdmans c.s.

In het kader van amendement van het lid Eerdmans c.s. (Kamerstukken II 2024/25, [26600-VIII](#), nr. 147) wordt er € 25,0 miljoen voor vier jaar toegevoegd aan het Fonds Onderzoek en Wetenschap. Dit resulteert in een budgettair neutrale kasschuif op de bekostiging van mbo-instellingen waarmee € 8,8 miljoen uit de jaren 2026 tot en met 2028 naar in 2025 wordt geschoven.

Subsidies

Het budget voor subsidies wordt in 2025 per saldo met circa € 11,7 miljoen verhoogd. Deze verhoging wordt grotendeels veroorzaakt door de volgende (meerjarige) wijzigingen:

- de doorverdeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2025, waardoor subsidies met circa € 18,3 miljoen worden opgehoogd in 2025;
- een extensivering van structureel € 20,0 miljoen vanaf 2030 op de regeling praktijkleren ter dekking van de concernbrede problematiek binnen het Ministerie van OCW. In de nieuwe referentie raming vindt er een verschuiving plaats van studenten van de bbl-leerweg naar bol-leerweg. Daardoor is er meer budget nodig voor bekostiging voor mbo-instellingen voor bol-studenten en minder budget nodig voor praktijkleren voor bbl-studenten. Het budget van de regeling praktijkleren blijft toereikend om de maximale vergoeding van € 2.700 per leerwerkplek toe te kennen aan bedrijven. Daarnaast wordt praktijkleren verhoogd vanaf 2030 met € 1,3 miljoen en vanaf 2031 structureel met € 1,4 miljoen naar aanleiding van het investeringspakket voor de microchipsector;

- een overboeking op de regeling basisvaardigheden voor volwassenen/Tel mee met Taal van € 6,5 miljoen in 2025 en voor de periode 2026 tot en met 2028 jaarlijks € 5,0 miljoen naar het Ministerie van BZK voor de gezamenlijke aanpak basisvaardigheden voor volwassenen. Deze middelen worden via een decentralisatie-uitkering verstrekt aan gemeenten voor de periode 2025 tot en met 2028;
- De regeling Doorstroom Beroepskolom is gestart in 2023 met 23 opleidingen. Er is uiteindelijk gekozen voor een geleidelijke groei naar 31 opleidingen (€ 39 miljoen) in 2025, welke tot en met 2029 constant wordt gehouden. Hierdoor wordt beter aangesloten bij het absorptievermogen van de onderwijssectoren. Dit levert een incidentele extensivering van € 19,8 miljoen op voor de intensivering op basisvaardigheden voor het mbo. Vanaf 2030 is voor de regeling Doorstroom Beroepskolom structureel € 42,2 miljoen (33 opleidingen) beschikbaar. Tenslotte worden de middelen voor tranche 2026 met een kasschuif in het juiste betalingsritme gezet. In 2025 wordt de regeling geëvalueerd en in 2026 zal de Tweede Kamer hierover worden geïnformeerd;
- voor het Leven Lang Ontwikkelen Collectief Laagopgeleiden en Laaggeletterden is de voorwaardelijk toegekende tweede tranche van in totaal incidenteel € 42,9 miljoen uit het Nationaal Groeifonds definitief toegekend en toegevoegd aan de begroting van het Ministerie van OCW.

Amendement Bontenbal c.s.

In het kader van het amendement van het lid Bontenbal c.s. (Kamerstukken II 2024/25, , [36600-VIII, nr. 141](#)) wordt de bezuiniging op de invulling van de subsidie-taakstelling voor praktijkleren hersteld. Hierdoor wordt het budget in 2030 met circa € 11,9 miljoen verhoogd op het instrument praktijkleren. Daarnaast wordt de voorgenomen bezuiniging op de regeling doorstroom beroepskolom grotendeels teruggedraaid. Dit resulteert in een budgetverhoging van € 3,0 miljoen in 2026, € 13,0 miljoen in 2027 en vanaf 2028 structureel € 17,0 miljoen.

Bijdrage aan medeoverheden

Het budget voor bijdrage aan medeoverheden wordt in 2025 per saldo met circa € 4,7 miljoen verlaagd. Deze verlaging wordt grotendeels veroorzaakt door de volgende (meerjarige) wijzigingen:

- de doorverdeling van de loonbijstelling tranche 2025, waardoor de bijdrage aan medeoverheden structureel circa € 7,9 miljoen wordt opgehoogd;
- door het uitstel van het wetsvoorstel Wet van school naar duurzaam werk van 2025 naar 2026 worden de reeds overgeboekte middelen voor het regionaal programma van circa € 5,1 miljoen in 2025 en vanaf 2026 structureel circa € 2,6 miljoen teruggeboekt naar het Ministerie van SZW. Dit budget wordt in 2025 via een decentralisatie-uitkering vanuit de SZW-begroting aan de centrumgemeente verstrekt. Tenslotte is er ook vanaf 2026 structureel € 0,75 miljoen overgeboekt naar artikel 3 (Voortgezet onderwijs) voor nazorg vso. (Kamerstukken [36600-VIII, nr.14](#));
- een kasschuif vanwege aanpassing kasritme op het instrument Masterplan campus Groningen. Hierdoor wordt het budget verlaagd in 2025 met circa € 7,8 miljoen, in het jaar 2026 met € 2,2 miljoen en in het jaar 2030 met € 10,0 miljoen opgehoogd.

Amendement Eerdmans c.s.

In het kader van amendement van het lid Eerdmans c.s. (Kamerstukken II 2024/25, [26600-VIII, nr. 147](#)) wordt € 25,0 miljoen voor vier jaar toegevoegd aan het Fonds Onderzoek en Wetenschap. € 5,5 miljoen hiervan in 2025

wordt gedekt uit het budget voor het instrument Regionale Meld- en Coördinatiefuncties (RMC's), dat beschikbaar is vanwege het uitstel van het wetsvoorstel Wet van school naar duurzaam werk.

3.4 Beleidsartikel 6. Hoger onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 15 Budgettaire gevolgen van beleid art. 6 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	4.247.609	- 8.816	4.238.793	567.098	4.805.891	352.061	254.309	264.835	- 8.136	3.978.052
Uitgaven	4.490.736	- 8.816	4.481.920	267.535	4.749.455	244.700	249.971	245.442	253.372	3.978.590
Bekostiging	4.314.514	- 8.816	4.305.698	167.108	4.472.806	228.553	235.099	241.491	252.868	3.894.007
Bekostiging onderwijsdeel	4.116.082	- 8.816	4.107.266	158.727	4.265.993	220.726	227.350	233.844	245.204	3.688.153
Bekostiging ontwerp en ontwikkeling	159.446	0	159.446	6.493	165.939	6.239	6.161	6.059	6.076	165.280
Bekostiging flexibel hoger onderwijs voor volwassenen	0	0	0	300	300	0	0	0	0	0
Fonds onderzoek en wetenschap	38.986	0	38.986	1.588	40.574	1.588	1.588	1.588	1.588	40.574
Subsidies (regelingen)	98.567	0	98.567	92.334	190.901	7.586	7.569	37	16	569
Tegemoetkoming 2e lerarenopleiding	2.638	0	2.638	- 365	2.273	0	0	0	0	0
NGF Aanpak professionalisering leraren	19.171	0	19.171	- 14.574	4.597	7.500	7.500	0	0	0
NGF Katalysator	38.893	0	38.893	75.734	114.627	0	0	0	0	0
NGF Digitale impuls	35.732	0	35.732	31.345	67.077	0	0	0	0	0
Overige subsidies	2.133	0	2.133	194	2.327	86	69	37	16	569
Bijdrage aan agentschappen	20.527	0	20.527	1.574	22.101	2.181	2.379	2.290	- 1.111	26.922
Dienst Uitvoering Onderwijs	20.527	0	20.527	1.574	22.101	2.181	2.379	2.290	- 1.111	26.922
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	57.128	0	57.128	6.519	63.647	6.380	4.924	1.624	1.599	57.092
NWO: Promotiebeurs voor leraren	11.956	0	11.956	487	12.443	487	110	0	0	11.956
NWO: NRO-programma's HO	23.555	0	23.555	5.226	28.781	5.138	4.109	944	944	24.122
Nederland-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)	7.015	0	7.015	286	7.301	233	183	158	133	5.890
Bijdrage RWT Nuffic	10.155	0	10.155	339	10.494	341	341	341	341	10.496
Bijdrage RWT Centr. Stud	4.447	0	4.447	181	4.628	181	181	181	181	4.628
Ontvangsten	17	0	17	0	17	0	0	0	0	16

Tabel 16 Uitsplitsing verplichtingen

	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	4.247.609	- 8.816	4.238.793	567.098	4.805.891	352.061	254.309	264.835	- 8.136	3.978.052
waarvan garantieplichtingen	0	0	0	- 8.100	- 8.100	0	0	0	0	0
waarvan overige verplichtingen	4.247.609	- 8.816	4.238.793	575.198	4.813.991	352.061	254.309	264.835	- 8.136	3.978.052

In de kolom "Mutaties 1^e suppletoire begroting 2025" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2025» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 567,1 miljoen verhoogd. Dit wordt veroorzaakt door:

- de loon- en prijsbijstelling 2025 (€ 333,5 miljoen) voor zowel de uitgaven bekostiging 2025 als de uitgaven bekostiging 2026, welke beide in 2025 worden verplicht;
- de bijstelling van de verplichtingenraming omdat de aanpassing van de studentenaantallen uit de referentieraming 2025 voor 2026 in het jaar 2025 wordt verplicht (€ 64,8 miljoen);
- bijstellingen van de verplichtingenraming om het verplichtingenbedrag 2025 helemaal aan te laten sluiten op de uitgaven (€ 84,0 miljoen).
- het overlopende deel van de Nationaal Groeifonds (NGF)-projecten uit 2024 (€ 98,2 miljoen) dat conform de begrotingsregels wordt meegenomen naar 2025 in de 100% eindejaarsmarge van het investeringsplafond.
- een kasschuif op de NGF-projecten van 2025 naar 2026/2027 (- € 15,3 miljoen).
- diverse kleinere mutaties voor in totaal per saldo € 1,9 miljoen.

Uitgaven

De uitgaven worden met € 267,5 miljoen verhoogd. Op artikel 6 wordt nagenoeg geen prijsbijstelling uitgekeerd. De loonbijstelling wordt wel volledig beschikbaar gesteld.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

De uitgaven voor de bekostiging worden met € 167,1 miljoen verhoogd. Dit wordt veroorzaakt door de loon- en prijsbijstelling 2025 (€ 166,7 miljoen) en het overlopende deel van de bekostiging uit 2024 (€ 0,4 miljoen).

Referentieraming 2025

In het hoger beroepsonderwijs (hbo) is er sprake van een tegenvaller omdat de verwachte studentenaantallen in het hbo hoger zijn dan in de vorige raming, oplopend van € 64,8 miljoen in 2026 tot € 96,7 miljoen structureel.

Daarnaast is het aantal internationale (EER-)studenten gedaald. In de referentieraming 2025 is het aantal niet Nederlandse EER-studenten lager dan in de referentieraming 2024. Het budget is ten behoeve van de bezuiniging uit het hoofdlijnenakkoord ter vermindering van het aantal internationale studenten in de Ontwerpbegroting 2025 vanaf 2026 verlaagd. De daling van het aantal niet-Nederlandse EER-studenten is verrekend met de reeds ingeboekte bezuiniging.

Ook wordt de bekostiging van hbo-instellingen in 2026 met € 5,9 miljoen oplopend naar structureel € 17,1 miljoen verlaagd ter dekking van de concernbrede problematiek binnen het Ministerie van OCW (zie het algemene deel) zoals de budgettaire effecten van de nieuwe referentieraming en een alternatieve dekking van een ombuiging uit het hoofdlijnenakkoord voor het niet afschaffen van de Reisvoorziening Buitenland Studerenden (RBS).

Amendement Eerdmans c.s.

Op de bekostiging is in 2025 € 8,8 miljoen omgebogen ter dekking van amendement van het lid Eerdmans c.s. (Kamerstukken II 2024/25, [26600-VIII, nr. 147](#)) waarmee € 25,0 miljoen voor het Fonds Onderzoek en Wetenschap beschikbaar is gemaakt. Het betreft de middelen die vrijgemaakt waren in het vorige coalitieakkoord voor bindend studieadvies en macrodoelmatigheid. In het hoofdlijnenakkoord is bepaald dat op bindend studieadvies geen wijzigingen zullen worden doorgevoerd en voor macrodoelmatigheid waren tot dusver nog geen concrete plannen ingediend door de sector.

Het terugdraaien van het deel van de onderwijsbezuinigingen (amendement van het lid Bontenbal c.s. Kamerstukken II 2024/25, [36600-VIII, nr. 141](#)) dat betrekking heeft op de langstudeermaatregel en de internationale studenten heeft geen impact op de uitgaven in het jaar 2025.

Subsidies

De uitgaven voor subsidies worden met € 92,3 miljoen verhoogd. Dit wordt veroorzaakt door het overlopende deel van de NGF-projecten uit 2024 (€ 107,5 miljoen) dat conform de begrotingsregels wordt meegenomen naar 2025 in de 100% eindejaarsmarge van het investeringsplafond. Daarnaast heeft een kasschuif op de NGF-projecten (€ 15,0 miljoen) van 2025 naar 2026/2027 plaatsgevonden en is er sprake van per saldo – € 0,2 miljoen aan diverse kleinere mutaties.

3.5 Beleidsartikel 7. Wetenschappelijk onderwijs

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 17 Budgettaire gevolgen van beleid art. 7 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	7.040.673	60.508	7.101.181	585.169	7.686.350	335.516	232.208	199.659	- 173.863	6.947.967
Uitgaven	7.074.209	60.508	7.134.717	261.422	7.396.139	236.698	221.430	213.308	207.454	6.957.281
Bekostiging	7.059.133	60.508	7.119.641	261.456	7.381.097	236.478	220.958	212.855	207.001	6.942.971
Bekostiging onderwijsdeel	3.329.424	- 4.492	3.324.932	120.709	3.445.641	103.952	92.929	85.269	81.870	3.081.661
Bekostiging onderzoeksdeel	2.805.924	40.000	2.845.924	105.157	2.951.081	97.961	93.736	93.682	92.012	2.896.809
Bekostiging ondersteuning geneeskunde onderwijs en onderzoek	845.850	0	845.850	31.786	877.636	30.761	30.489	30.100	30.239	883.686
Fonds onderzoek en wetenschap	77.935	25.000	102.935	3.804	106.739	3.804	3.804	3.804	2.880	80.815
Subsidies (regelingen)	7.418	0	7.418	497	7.915	462	465	447	447	7.748
Vluchteling Studenten UAF	2.570	0	2.570	95	2.665	95	95	95	95	2.665
Expertisecentrum inclusief onderwijs (ECIO)	1.056	0	1.056	39	1.095	34	33	33	33	918
Interstedelijk Studentenoverleg (ISO)	370	0	370	21	391	19	17	19	17	360
Landelijke Studenten Vakbond (LSVb)	338	0	338	13	351	13	13	13	13	351
Overige subsidies	3.084	0	3.084	329	3.413	301	307	287	289	3.454
Opdrachten	4.328	0	4.328	- 531	3.797	- 242	7	6	6	3.232
Opdrachten	4.328	0	4.328	- 531	3.797	- 242	7	6	6	3.232
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	3.330	0	3.330	0	3.330	0	0	0	0	3.330
Europees Universitair Instituut Florence (EUI)	2.141	0	2.141	0	2.141	0	0	0	0	2.141
United Nations University (UNU)	1.189	0	1.189	0	1.189	0	0	0	0	1.189
Ontvangsten	16	0	16	0	16	0	0	0	0	16

Tabel 18 Uitsplitsing verplichtingen										
	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	7.040.673	60.508	7.101.181	585.169	7.686.350	335.516	232.208	199.659	- 173.863	6.947.967
waarvan garantieplichtingen	0	0	0	- 12.774	- 12.774	0	0	0	0	0
waarvan overige verplichtingen	7.040.673	60.508	7.101.181	597.943	7.699.124	335.516	232.208	199.659	- 173.863	6.947.967

In de kolom "Mutaties 1^e suppletoire begroting 2025" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2025» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 585,2 miljoen verhoogd. Dit wordt veroorzaakt door:

- de loon- en prijsbijstelling tranche 2025 (€ 519,6 miljoen) voor zowel de uitgaven bekostiging 2025 als de uitgaven bekostiging 2026, welke beide in 2025 worden verplicht);
- de bijstelling van de verplichtingenraming omdat de aanpassing van de studentenaantallen uit de referentieraming 2025 voor 2026 in het jaar 2025 wordt verplicht (- € 15,1 miljoen);
- bijstellingen van de verplichtingenraming om het verplichtingenbedrag 2025 helemaal aan te laten sluiten op de uitgaven (€ 93,6 miljoen);
- bijstelling in verband met garantieverplichtingen op leningen en rekening-courantkredieten aan universiteiten die in 2025 zijn aangegaan of vervallen (- € 12,8);
- diverse kleinere mutaties voor in totaal per saldo – € 0,1 miljoen.

Uitgaven

De uitgaven worden met € 261,4 miljoen verhoogd. Op artikel 7 wordt nagenoeg geen prijsbijstelling uitgekeerd. De loonbijstelling wordt wel volledig beschikbaar gesteld.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

De uitgaven voor de bekostiging worden met € 261,5 miljoen verhoogd. Dit wordt veroorzaakt door de loon- en prijsbijstelling 2025 (€ 264,2 miljoen) en er is sprake van per saldo – € 2,7 miljoen aan diverse kleinere mutaties.

Referentieraming 2025

In het wetenschappelijk onderwijs (wo) is er sprake van een meevaller omdat de verwachte studentenaantallen in het wo lager zijn dan in de vorige raming, oplopend van € 15,1 miljoen in 2026 tot € 40,2 miljoen structureel.

Daarnaast is het aantal internationale (EER-)studenten gedaald. In de referentieraming 2025 is het aantal niet Nederlandse EER-studenten lager dan in de referentieraming 2024. Het budget is ten behoeve van de bezuiniging uit het hoofdlijnenakkoord ter vermindering van het aantal internationale studenten in de Ontwerpbegroting 2025 vanaf 2026 verlaagd. De daling van het aantal niet-Nederlandse EER-studenten is verrekend met de reeds ingeboekte bezuiniging.

Ook wordt de bekostiging van wo-instellingen in 2026 met € 13,8 miljoen oplopend naar structureel € 38,1 miljoen verlaagd ter dekking van de concernbrede problematiek binnen het Ministerie van OCW (zie het algemene deel) zoals de budgettaire effecten van de nieuwe referentieraming en een alternatieve dekking van een ombuiging uit het hoofdlijnenakkoord voor het niet afschaffen van de Reisvoorziening Buitenland Studerenden (RBS).

Amendementen

Op de bekostiging is in 2025 € 4,6 miljoen omgebogen ter dekking van amendement van het lid Eerdmans c.s. (Kamerstukken II 2024/25, [26600-VIII, nr. 147](#)) waarmee € 25,0 miljoen voor het Fonds onderzoek en wetenschap beschikbaar is gemaakt. Het betreft de middelen die vrijgemaakt waren in het vorige coalitieakkoord voor bindend studieadvies. In het hoofdlijnenakkoord is bepaald dat op bindend studieadvies geen wijzigingen zullen worden doorgevoerd.

Op de bekostiging is met het amendement van het lid Stoffer (Kamerstukken II 2024/25, [36600 VIII, nr. 70](#)) in 2025 € 0,1 miljoen beschikbaar gemaakt voor talenstudies. Deze € 0,1 miljoen wordt met de rijksbijdrage 2025 beschikbaar gesteld om een actieplan op te stellen dat de toekomst van talenstudies (Duits en Frans) in Nederland verzekert en de positie ervan versterkt. De uitwerking zal gestalte krijgen binnen het plan van aanpak Talen & Culturen als onderdeel van het Sectorplan Geesteswetenschappen. De dekking voor dit amendement is gevonden in de middelen op artikel 16 (Onderzoek en wetenschapsbeleid).

Op de bekostiging is met het amendement van het lid Eerdmans c.s. (Kamerstukken II 2024/25, [26600-VIII, nr. 147](#)) in 2025 € 25,0 miljoen beschikbaar gemaakt voor het Fonds Onderzoek en Wetenschap. Dit bedrag zal met de rijksbijdrage 2025 aan de instellingen worden toegekend. De dekking voor dit amendement is gevonden in de middelen op de artikelen 3 (Voortgezet onderwijs), 4 (Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie), 6 (h) Hoger beroepsonderwijs) en 7 (Wetenschappelijk onderwijs).

Op de bekostiging is met het amendement van het lid Bontenbal c.s. (Kamerstukken II 2024/25, [36600-VIII, nr. 141](#)) in 2025 € 40 miljoen beschikbaar gemaakt voor de startersbeurzen. Dit bedrag zal met de rijksbijdrage 2025 aan de instellingen worden toegekend. Dit amendement maakt onderdeel uit van het terugdraaien van een deel van de onderwijsbezuinigingen uit het hoofdlijnenakkoord.

Het terugdraaien van het deel van de onderwijsbezuinigingen (amendement van het lid Bontenbal c.s. Kamerstukken II 2024/25, [36600-VIII, nr. 141](#)) dat betrekking heeft op de langstudeermaatregel en de internationale studenten heeft geen impact op de uitgaven in het jaar 2025.

3.6 Beleidsartikel 8. Internationaal beleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 19 Budgettaire gevolgen van beleid art. 8 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	27.310	0	27.310	- 484	26.826	143	111	440	437	26.234
Uitgaven	27.311	0	27.311	- 484	26.827	143	111	440	437	26.234
Subsidies (regelingen)	9.398	0	9.398	- 443	8.955	375	333	192	195	9.413
Stichting Ons Erfdeel	185	0	185	0	185	0	0	0	0	0
Stichting Nuffic	1.112	0	1.112	85	1.197	85	45	45	45	1.157
Nationaal Agentschap Erasmus+ Onderwijs & Training	4.533	0	4.533	385	4.918	385	385	155	155	4.688
Internationalisering onderwijs	1.169	0	1.169	- 1.075	94	- 257	- 259	- 40	- 37	1.105
Duitsland Instituut Amsterdam (DIA)	940	0	940	32	972	32	32	32	32	972
Netherlands house for Education and Research (Neth-ER)	687	0	687	0	687	0	0	0	0	686
Overige incidentele subsidies	772	0	772	130	902	130	130	0	0	805
Opdrachten	5.864	0	5.864	436	6.300	109	105	105	105	5.018
Opdrachten	5.864	0	5.864	436	6.300	109	105	105	105	5.018
Bijdrage aan medeoverheden	1.709	0	1.709	- 304	1.405	- 164	9	9	9	1.718
Bijdragen aan medeoverheden	1.709	0	1.709	- 304	1.405	- 164	9	9	9	1.718
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	9.860	0	9.860	- 245	9.615	- 177	- 336	134	128	9.643
Nederlandse Taalunie	7.872	0	7.872	102	7.974	192	102	134	128	7.974
Europa College Brugge	35	0	35	0	35	0	0	0	0	35
Unesco	59	0	59	0	59	0	0	0	0	59
OESO CERI	101	0	101	0	101	0	0	0	0	101
Fulbright Center	422	0	422	0	422	0	0	0	0	422
EU-programma's en activiteiten	23	0	23	0	23	0	0	0	0	23
Overige bijdragen	1.348	0	1.348	- 347	1.001	- 369	- 438	0	0	1.029
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	480	0	480	72	552	0	0	0	0	442
Vlaams-Nederlandshuis DeBuren (Hoofdstuk 5 BuZa)	480	0	480	72	552	0	0	0	0	442
Ontvangsten	99	0	99	0	99	0	0	0	0	99

In de kolom "Mutaties 1^e suppletoire begroting 2025" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2025» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Uitgaven

Per saldo blijven de uitgaven gelijk. Binnen de instrumenten zijn wel verschuivingen te zien. Op artikel 8 wordt structureel geen prijsbijstelling uitgekeerd. De loonbijstelling wordt wel structureel aan de begroting toegevoegd.

Toelichting per instrument:

Subsidies

Het budget voor subsidies wordt per saldo met € 0,4 miljoen verlaagd. Het betreft onder andere:

- een verlaging van het budget voor de subsidieregeling Internationalisering Funderend Onderwijs (IFO-regeling) met € 1,0 miljoen. De IFO-regeling is per 1 januari 2025 afgelopen. Bezien wordt of het mogelijk is de middelen op de iets langere termijn in te zetten voor opvolging van de aanbestedingsovereenkomst diensten ten behoeve van internationalisering. De beleidsdoelen van de IFO-regeling en de aanbestedingsovereenkomst sluiten op elkaar aan.
- Diverse overige mutaties (met name overboekingen van en naar andere beleidsinstrumenten en -artikelen en de doorverdeling van de loon-en prijsstelling tranche 2025) die het budget per saldo in totaal verhogen met 0,6 miljoen.

3.7 Beleidsartikel 9. Arbeidsmarkt- en personeelsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 20 Budgettaire gevolgen van beleid art. 9 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	400.235	0	400.235	- 160	400.075	37.692	38.757	38.731	38.968	444.036
Uitgaven	410.735	0	410.735	- 160	410.575	37.618	38.671	38.654	38.968	444.017
Bekostiging	231.552	0	231.552	- 1.147	230.405	31.648	30.511	35.592	35.515	291.459
Tekorten regio's	231.552	0	231.552	- 1.147	230.405	31.648	30.511	35.592	35.515	291.459
Subsidies (regelingen)	170.487	0	170.487	- 568	169.919	- 46	2.600	2.600	3.015	143.219
Lerarenbeurs	68.678	0	68.678	0	68.678	0	0	0	0	62.928
Zij-instroom	94.539	0	94.539	- 168	94.371	- 2.646	- 1.000	- 1.000	- 585	72.995
Overige subsidies	7.270	0	7.270	- 400	6.870	2.600	3.600	3.600	3.600	7.296
Opdrachten	4.513	0	4.513	1.352	5.865	5.587	5.090	0	0	4.547
Opdrachten	4.513	0	4.513	1.352	5.865	5.587	5.090	0	0	4.547
Bijdrage aan agentschappen	4.183	0	4.183	203	4.386	429	470	462	438	4.792
Dienst Uitvoering Onderwijs	4.183	0	4.183	203	4.386	429	470	462	438	4.792
Ontvangsten	7.000	0	7.000	0	7.000	0	0	0	0	7.000

In de kolom "Mutaties 1^e suppletoire begroting 2025" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2025» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Uitgaven

Per saldo blijven de uitgaven gelijk. Binnen de instrumenten zijn wel verschuivingen te zien. Er wordt geen loon- en prijsbijstelling doorverdeeld naar artikel 9, met uitzondering van loon- en prijsbijstelling naar het instrument DUO.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget wordt in 2025 per saldo met € 1,1 miljoen verlaagd. In de jaren daarna wordt het budget verhoogd met € 31,6 miljoen in 2026 tot € 35,5 miljoen in 2029 en verder. Deze verhoging wordt voornamelijk veroorzaakt door het integreren van de middelen ter hoogte van € 33,5 miljoen voor de convenantsaanpak in de G5 in het budget voor de onderwijsregio's. Door deze samenvoeging worden twee regelingen gebundeld die een vergelijkbaar doel nastreven.

3.8 Beleidsartikel 11. Studiefinanciering

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 21 Budgettaire gevolgen van beleid art. 11 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	6.601.936	61.124	6.663.060	312.447	6.975.507	- 1.524.825	- 527.874	- 547.702	- 547.599	5.384.964
Uitgaven	6.601.936	61.124	6.663.060	312.447	6.975.507	- 1.524.825	- 527.874	- 547.702	- 547.599	5.384.964
Inkomensoverdracht	2.959.946	47.500	3.007.446	1.004.747	4.012.193	- 929.885	78.352	36.310	5.350	3.577.961
Basisbeurs gift (R)	421.644	68	421.712	61.016	482.728	- 1.278	2.856	3.492	- 3.885	1.277.440
Aanvullende beurs gift (R)	841.705	179	841.884	- 6.372	835.512	- 12.498	- 15.712	- 24.771	- 22.712	1.068.537
Reisvoorziening gift (R)	- 152.338	53	- 152.285	1.048.411	896.126	- 904.279	66.203	52.382	36.199	1.020.423
Studievoorschotvouchers (R)	755.317	0	755.317	- 87.561	667.756	9.449	2.422	5.513	0	0
Caribisch Nederland gift (R)	2.177	0	2.177	- 218	1.959	- 145	- 145	- 145	- 145	2.032
Tegemoetkoming (R)	895.444	0	895.444	27.516	922.960	- 21.754	23.952	- 9.890	- 4.902	24.200
Overige uitgaven (R)	195.997	47.200	243.197	- 38.045	205.152	620	- 1.224	9.729	795	185.329
Leningen	3.414.501	0	3.414.501	- 701.334	2.713.167	- 620.550	- 633.392	- 609.190	- 597.831	1.624.988
Basisbeurs prestatiebeurs (NR)	914.351	0	914.351	- 41.225	873.126	10.542	- 8.967	- 13.423	- 9.532	99.624
Aanvullende beurs Prestatiebeurs (NR)	312.425	0	312.425	- 20.453	291.972	- 6.244	- 5.935	4.011	4.153	67.632
Reisvoorziening (NR)	115.145	0	115.145	- 96.200	18.945	- 77.854	- 63.058	- 45.563	- 31.729	67.568
Caribisch Nederland prestatiebeurs (NR)	0	0	0	262	262	262	262	262	262	262
Rentedragende lening (NR)	1.850.561	0	1.850.561	- 527.304	1.323.257	- 536.500	- 550.439	- 554.487	- 563.730	1.195.904
Collegegeldkrediet (NR)	208.284	0	208.284	- 50.999	157.285	- 50.978	- 51.297	- 52.064	- 53.136	146.195
Levenlanglerenkrediet (NR)	22.961	0	22.961	- 4.352	18.609	- 4.353	- 4.354	- 4.355	- 4.354	18.609
Caribisch Nederland leningen (NR)	0	0	0	408	408	408	408	408	408	408
Overige uitgaven (NR)	- 9.226	0	- 9.226	38.529	29.303	44.167	49.988	56.021	59.827	28.786
Bijdrage aan agentschappen	227.489	13.624	241.113	9.034	250.147	25.610	27.166	25.178	44.882	182.015
Dienst Uitvoering Onderwijs	227.489	13.624	241.113	9.034	250.147	25.610	27.166	25.178	44.882	182.015
Ontvangsten	1.804.068	0	1.804.068	1.028.654	2.832.722	132.365	861.391	139.708	90.761	2.224.802
Ontvangen rente (R)	275.932	0	275.932	- 22.385	253.547	- 72.574	145.363	- 8.608	- 24.356	391.439
Ontvangsten Caribisch Nederland (R)	736	0	736	110	846	97	82	65	52	846
Overige ontvangsten (R)	19.996	0	19.996	5.505	25.501	3.011	2.955	2.909	2.869	21.654
Terugontvangen lening (NR)	1.507.373	0	1.507.373	1.045.366	2.552.739	201.773	712.933	145.284	112.138	1.810.774
Ontvangsten Caribisch Nederland (NR)	31	0	31	58	89	58	58	58	58	89

Toelichting: R = relevant, NR = niet-relevant

In de kolom "Mutaties 1^e suppletoire begroting 2025" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2025» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Algemene toelichting:

Zowel voor de uitgaven als de ontvangsten wordt een onderscheid gemaakt tussen relevant en niet-relevant. Relevant betekent: relevant voor het uitgavenplafond. Uitgangspunt in de begrotingsregels is dat uitgaven die relevant zijn voor het EMU-saldo ook relevant zijn voor het uitgavenplafond. Zoals opgenomen in Ontwerpbegroting 2023 is de behandeling van prestatiebeurzen voor het EMU-saldo veranderd door gewijzigde inzichten van Eurostat en daarmee het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). De relevante uitgaven in deze begroting worden hoofdzakelijk gevormd door studiefinanciering die meteen als gift wordt toegekend en uitgekeerde prestatiebeurs die wordt omgezet in een gift. In deze begroting van het Ministerie van OCW worden de prestatiebeursuitgaven als niet-relevant behandeld (zolang die nog niet zijn omgezet in een gift); in de weergave van het EMU-saldo worden zij wel als relevant weergegeven, middels een correctie op het EMU-saldo. Overige niet-relevante uitgaven zijn de rentedragende leningen. Deze uitgaven zijn niet-relevant voor het uitgavenplafond, maar worden wel meegerekend in de EMU-schuld.

De relevante ontvangsten worden vooral gevormd door de ontvangen rente op leningen. De niet-relevante ontvangsten betreffen hoofdzakelijk aflossingen op de hoofdsom van de rentedragende leningen.

Uitgaven

In deze paragraaf wordt de ontwikkeling op de studiefinancieringsraming beschreven. De totale uitgaven op artikel 11 worden met € 312,4 miljoen naar boven bijgesteld. Het betreft een bijstelling van de inkomensoverdrachten naar boven van € 1.004,7 miljoen, een bijstelling omlaag van de leningen met € 701,3 miljoen en een bijstelling omhoog van het budget voor de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) met € 9,0 miljoen. De loon- en prijsbijstelling is volledig toegekend. Hieronder wordt per instrument toegelicht hoe de bijstellingen tot stand zijn gekomen.

Toelichting per instrument:

Inkomensoverdrachten

De inkomensoverdrachten worden met € 1.004,7 miljoen verhoogd. Dit bestaat uit de volgende elementen:

- de reisvoorziening wordt per saldo met € 1.048,4 miljoen verhoogd. Hier liggen de volgende verklaringen aan ten grondslag:
 - het budget kosten ov-contract is met € 955,5 miljoen verhoogd. Dit komt voornamelijk door een kasschuif van € 970,0 miljoen op het budget van de reisvoorziening voor de openbaarvervoersbedrijven van 2026 naar 2025. Deze kasschuif komt tot stand op verzoek van de vervoerders, en is gehonoreerd omdat deze inpasbaar is in het rijksbrede beeld. Daarnaast is het budget verlaagd vanwege lagere aantallen studenten vanaf 2025. Als laatste zit in deze bijstelling ook € 1,2 miljoen verwerkt aan vergoeding voor de ov-bedrijven voor de kwijtschelding van ov-boetes als gevolg van de kinderopvangtoeslagenaffaire;
 - de reisvoorziening direct gift is met € 9,4 miljoen omlaag bijgesteld. Dit is het gevolg van het lagere normbedrag voor de reisvoorziening en lagere aantallen;
 - de omzettingen van prestatiebeurs in gift zijn per saldo met € 16,0 miljoen omhoog bijgesteld op basis van realisatiegegevens;
 - de bijdrage studerende aan ov is met € 86,4 miljoen naar boven bijgesteld. Dit betreft een tegenboeking waarmee voorkomen wordt dat de waarde van de ov-kaart dubbel geboekt wordt (enerzijds

- door toekenning aan de student, anderzijds door de betaling aan de ov-bedrijven). Doordat het een tegenboeking betreft, betekent deze positieve mutatie dus eigenlijk een lager bedrag aan toekenningen. Dit wordt veroorzaakt door de lagere prijs van het studentenreisproduct en de lagere aantallen studenten;
- de uitgaven aan de basisbeurs worden per saldo met € 61,0 miljoen verhoogd;
 - dit betreft een bijstelling omhoog van € 63,8 miljoen op de omzettingen. Het grootste deel van de omzettingen vindt in januari plaats. Voor 2025 zijn deze uitgaven dus al bekend. Voornamelijk in het hoger beroepsonderwijs (hbo) zijn de omzettingen van de nieuwe basisbeurs hoger dan geraamd. Uit extra analyses blijkt dat een relatief groter deel van de studenten nominaal studeert dan in de raming rekening mee was gehouden;
 - daarnaast zijn de uitgaven aan basisbeurs die direct als gift uitgekeerd worden € 2,8 miljoen lager. Dit komt door lagere aantallen studenten in het bol in 2025;
 - de relevante uitgaven aan de aanvullende beurs worden per saldo met € 6,4 miljoen verlaagd;
 - de omzettingen zijn met € 15,1 miljoen omhoog bijgesteld. Zowel in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) als het hbo zijn de omzettingen hoger dan geraamd;
 - de uitgaven aan de aanvullende beurs die direct als gift worden uitgekeerd zijn omlaag bijgesteld met € 21,5 miljoen. Dit komt door een neerwaartse bijstelling van € 4,5 miljoen vanwege lagere aantallen studenten. De overige € 17,0 miljoen is voornamelijk veroorzaakt door lager dan eerder geraamde prijzen op het hoger onderwijs;
 - de bijstelling op de studievoorschotvouchers en de tegemoetkoming is als volgt;
 - de uitgaven op de studievoorschotvouchers worden met € 87,6 miljoen naar beneden bijgesteld. Om in aanmerking te komen voor de voucher moeten studenten een diploma behalen. Uit de huidige cijfers blijkt dat het slagingspercentage lager is dan waar in de raming rekening mee is gehouden;
 - de uitgaven op de tegemoetkoming worden met € 27,5 miljoen naar boven bijgesteld. Wanneer een student een wo-bachelor diploma behaald, wordt er direct een tegemoetkoming uitgekeerd. De huidige raming was gebaseerd op de aanname dat de student voor het bachelor diploma pas een tegemoetkoming kreeg na behalen van een masterdiploma. Hierdoor schuiven uitgaven op naar voren en is er een tegenvaller in 2025 van € 67,6 miljoen. Het totale budget verandert hiermee niet. Daarnaast is er een meevaller in 2025 van € 40,0 miljoen. Dit komt doordat de groep die geen studiefinanciering heeft aangevraagd en ook in aanmerking komt voor een tegemoetkoming kleiner is dan eerder geraamd;
 - de relevante overige uitgaven worden per saldo met € 38,0 miljoen verlaagd. Het budget voor het terugdraaien van alle besluiten naar aanleiding van de controles op de uitwonendenbeurs wordt vanwege een kasschuif naar latere jaren verlaagd voor € 37,8 miljoen. Bij het besluit hierover in november was voorzien dat de middelen hiervoor op dit moment in een passend kasritme moesten worden gezet. Daarnaast wordt het budget met € 18,5 miljoen verhoogd voor middelen ten behoeve van de kwijtschelding van studieschulden van toeslagengeduppeerden. Als laatste worden de overige uitgaven per saldo met € 18,7 miljoen naar beneden bijgesteld, als gevolg van realisatiegegevens.

Leningen

De niet-relevante uitgaven worden per saldo met € 701,3 miljoen verlaagd. Dit bestaat uit de volgende onderdelen:

- de uitgaven op de post rentedragende lening (niet-relevant) zijn per saldo neerwaarts bijgesteld met € 527,3 miljoen;
 - steeds minder studenten lenen. Naast de herinvoering van de basisbeurs in het hbo en wo houdt ook de rente, die niet langer 0,0% is, hier waarschijnlijk mee verband. Daarnaast is er ook sprake van een daling in het gemiddeld geleende bedrag. Dit zorgt voor lagere uitgaven aan de rentedragende lening (neerwaartse bijstelling van € 477,0 miljoen). Door een administratieve wijziging wordt de tegenboeking op de kwijtscheldingen voortaan op deze post geboekt. Dit zorgt voor een bijstelling naar beneden van € 115,0 miljoen. Daarnaast is er een bijstelling als gevolg van lagere aantallen studenten (neerwaartse bijstelling van € 2,6 miljoen). Tot slot is er voor € 56,3 miljoen aan prijsbijstelling voor 2025 toegekend;
 - op deze de post vindt daarnaast de tegenboeking op de omzettingen naar lening plaats. Dit is een bijstelling naar boven van € 11,0 miljoen;
- de niet-relevante uitgaven aan de basisbeurs worden met € 41,2 miljoen omlaag bijgesteld;
 - dit betreft allereerst de toekenningen prestatiebeurs. Deze worden omhoog bijgesteld met € 29,8 miljoen. Dit komt enerzijds door een neerwaartse bijstelling van € 15,7 miljoen vanwege minder uitwonende beursen, lagere aantallen en een lagere fractie gebruikers. Anderzijds is er voor € 45,5 miljoen aan prijsbijstelling verwerkt;
 - de tegenboeking van de omzettingen van prestatiebeurs in gift zorgt voor een neerwaartse bijstelling van € 63,8 miljoen;
 - de tegenboeking voor de omzetting naar lening zorgt voor neerwaartse bijstelling van € 7,2 miljoen;
- de niet-relevante uitgaven aan de aanvullende beurs zijn met € 20,5 miljoen naar beneden bijgesteld;
 - dit betreft een neerwaartse bijstelling van € 4,1 miljoen op de toekenningen prestatiebeurs. Dit komt enerzijds door een neerwaartse bijstelling van € 33,4 miljoen voornamelijk als gevolg van een lagere fractie gebruikers, lagere prijzen en lagere aantallen studenten. Anderzijds is er voor € 29,3 miljoen aan prijsbijstelling verwerkt;
 - daarnaast zijn de omzettingen van prestatiebeurs naar gift, die hiertegen geboekt worden, met € 15,1 miljoen omlaag bijgesteld;
 - de tegenboeking voor de omzettingen naar lening zorgt voor een neerwaartse bijstelling van € 1,2 miljoen;
- de niet-relevante uitgaven ov worden met € 96,2 miljoen naar beneden bijgesteld;
 - dit betreft voornamelijk lagere toekenningen prestatiebeurs van € 77,6 miljoen als gevolg van de lagere prijs van het ov;
 - de omzettingen naar gift zijn € 16,0 miljoen lager op deze post;
 - als laatste zijn de omzettingen naar lening € 2,6 miljoen lager dan geraamd;
- de uitgaven aan het collegegeldkrediet zijn verlaagd met € 51,0 miljoen. Dit komt, evenals bij de rentedragende lening, grotendeels door de daling in het percentage studenten dat naar verwachting gebruik gaat maken van het krediet (neerwaartse bijstelling van € 57,9 miljoen). Daarnaast is er een kleine bijstelling door hogere aantallen (€ 0,2 miljoen). Tevens is voor € 6,7 miljoen aan prijscompensatie voor 2025 toegekend;

- het budget voor het levenlanglerenkrediet wordt met € 4,4 miljoen naar beneden bijgesteld op basis van realisatiegegevens. Er wordt minder gebruik gemaakt van het krediet dan verwacht (neerwaartse bijstelling van € 5,1 miljoen). Daarnaast is er voor € 0,7 miljoen aan prijscompensatie voor 2025 toegekend;
- de niet-relevante overige uitgaven zijn met € 39,1 miljoen omhoog bijgesteld op basis van realisatiegegevens.

Bijdrage aan agentschappen

Het budget voor de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) wordt per saldo met € 9,0 miljoen verhoogd. De bijstelling wordt voor € 10,0 miljoen veroorzaakt door de doorverdeling van de prijsbijstelling tranche 2025. Daarnaast wordt het budget in 2025 met € 9,5 miljoen verlaagd voor de uitvoeringskosten voor de opvolging van de Controle Uitwonenden Beurs. Dit is een kasschuif, waardoor middelen worden ingezet voor latere jaren. Als laatste is er een bijstelling van € 8,6 miljoen voor extra middelen voor Life Cycle Management, bedoeld om het ICT-landschap van DUO up-to-date te brengen en te houden.

Ontvangsten

De ontvangsten worden met € 1.028,7 miljoen verhoogd. Dit wordt veroorzaakt door een daling van de relevante ontvangsten van € 16,9 miljoen en een stijging van de niet-relevante ontvangsten met € 1.045,4 miljoen:

- de relevante ontvangsten worden omlaag bijgesteld met € 16,9 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door:
 - renteontvangsten: deze post is met € 22,4 miljoen verlaagd in 2025. Op basis van realisatiecijfers blijkt dat de renteontvangsten langzamer groeien dan gedacht;
 - overige ontvangsten: deze post is met € 5,5 miljoen verhoogd op basis van realisatiegegevens;
 - ontvangsten Caribisch Nederland: deze post is met € 0,1 miljoen verhoogd op basis van realisatiegegevens;
- de niet-relevante ontvangsten worden grotendeels gevormd door de terugontvangen lening en worden omhoog bijgesteld met € 1.045,4 miljoen op basis van realisatiegegevens. Aan deze grote bijstelling liggen twee verklaringen ten grondslag. Allereerst heeft (de toekenning van) de tegemoetkoming voor de leenstelselstudenten gevolgen voor de niet-relevante ontvangsten. Studenten zonder studieschuld krijgen de tegemoetkoming uitbetaald. Voor leenstelselstudenten met een studieschuld wordt de tegemoetkoming in mindering gebracht op de openstaande studieschulden. Deze verlaging van de studieschulden wordt op dit begrotingsartikel zichtbaar als een niet-relevante ontvangst. Ten tweede is de grote bijstelling het gevolg van hoger dan verwachte extra ontvangsten. Veel studenten besluiten extra af te lossen bovenop hun termijnbedrag. Vermoedelijk komt dit omdat de rente de laatste jaren hoger is dan 0,0%;
- er is een kleine bijstelling op ontvangsten Caribisch Nederland van € 0,1 miljoen.

3.9 Beleidsartikel 12. Tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 22 Budgettaire gevolgen van beleid art. 12 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	71.158	0	71.158	3.169	74.327	4.990	4.393	3.385	2.607	73.142
Uitgaven	71.158	0	71.158	3.169	74.327	4.990	4.393	3.385	2.607	73.142
Inkomensoverdracht	67.822	0	67.822	3.001	70.823	4.627	3.994	2.993	2.235	69.232
Tegemoetkoming lerarenopleiding (tlo) (R)	3.433	0	3.433	- 296	3.137	- 181	- 181	- 181	- 181	3.252
Tegemoetkoming deeltijd (R)	2.337	0	2.337	433	2.770	511	511	511	511	2.848
Tegemoetkoming vavo voltijd (R)	5.963	0	5.963	- 817	5.146	- 492	- 493	- 518	- 549	4.913
Tegemoetkoming vo voltijd (R)	52.832	0	52.832	3.840	56.672	4.819	4.204	3.243	2.530	54.827
Tegemoetkoming vso voltijd (R)	3.257	0	3.257	- 159	3.098	- 30	- 47	- 62	- 76	3.392
Leningen	14	0	14	7	21	7	7	7	7	21
Omboeking van kort- naar langlopende vorderingen (NR)	14	0	14	7	21	7	7	7	7	21
Bijdrage aan agentschappen	3.322	0	3.322	161	3.483	356	392	385	365	3.889
Dienst Uitvoering Onderwijs	3.322	0	3.322	161	3.483	356	392	385	365	3.889
Ontvangsten	1.985	0	1.985	- 23	1.962	- 33	- 50	- 79	- 101	1.870
Tegemoetkoming lerarenopleiding en deeltijd vo (R)	261	0	261	30	291	30	30	30	30	291
Meerderjarige scholieren v(s)o en vavo (R)	1.724	0	1.724	- 53	1.671	- 63	- 80	- 109	- 131	1.579

Toelichting: R = relevant, NR = niet-relevant

In de kolom "Mutaties 1^e suppletoire begroting 2025" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2025» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting Uitgaven

De uitgaven aan de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (WTOS) worden per saldo met € 3,2 miljoen verhoogd. Dit betreft een opwaartse bijstelling van € 3,0 miljoen op de inkomensoverdrachten en een opwaartse bijstelling van € 0,2 miljoen op de bijdrage aan agentschappen. De loon- en prijsbijstelling is volledig toegekend. Hieronder zal per instrument worden toegelicht wat de oorzaken van de bijstellingen zijn.

Toelichting per instrument:

Inkomensoverdrachten

De raming wordt per saldo met € 3,2 miljoen verhoogd. Dat de uitgaven naar boven zijn bijgesteld komt voornamelijk door een hogere realisatie en fractie gebruikers.

3.10 Beleidsartikel 13. Lesgeld

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 23 Budgettaire gevolgen van beleid art. 13 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amendementen en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	18.680	0	18.680	909	19.589	2.004	2.203	2.168	2.052	21.813
Uitgaven	18.680	0	18.680	909	19.589	2.004	2.203	2.168	2.052	21.813
Bijdrage aan agentschappen	18.680	0	18.680	909	19.589	2.004	2.203	2.168	2.052	21.813
Dienst Uitvoering Onderwijs	18.680	0	18.680	909	19.589	2.004	2.203	2.168	2.052	21.813
Ontvangsten	265.994	0	265.994	- 15.281	250.713	- 16.217	- 15.212	- 12.809	- 7.667	338.176

In de kolom "Mutaties 1^e suppletoire begroting 2025" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2025» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Uitgaven

De loon- en prijsbijstelling is volledig toegekend.

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget wordt met € 15,3 miljoen verlaagd. De tegenvaller wordt grotendeels veroorzaakt door een lager aantal studenten.

3.11 Beleidsartikel 14. Cultuur

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 24 Budgettaire gevolgen van beleid art. 14 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	759.919	5.000	764.919	67.935	832.854	31.468	25.173	16.921	415.704	1.367.793
Uitgaven	1.407.232	5.000	1.412.232	57.481	1.469.713	43.761	22.023	44.021	43.597	1.406.290
Bekostiging	1.172.571	5.000	1.177.571	22.570	1.200.141	34.838	33.353	33.728	35.095	1.260.585
Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse instellingen	271.907	0	271.907	6.598	278.505	9.903	10.983	11.240	9.729	276.147
Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse fondsen	328.564	0	328.564	10.960	339.524	11.332	11.966	12.101	10.937	336.291
Museale instellingen met een wettelijke taak	280.485	0	280.485	692	281.177	10.314	7.828	7.828	7.811	279.338
Stelseltaken openbare bibliotheekvoorzieningen	35.705	0	35.705	657	36.362	679	2.540	2.552	2.535	98.799
Digitale openbare bibliotheek	19.458	0	19.458	358	19.816	358	358	358	358	19.816
Bibliotheekvoorziening leesgehandicapten	14.462	0	14.462	266	14.728	266	266	266	266	14.728
Monumentenzorg	177.242	5.000	182.242	5.990	188.232	- 340	- 2.114	- 1.505	484	167.057
Archieven incl. Regionale Historische Centra	44.694	0	44.694	- 2.954	41.740	823	23	- 615	1.604	37.945
Cultuureducatie (via primair onderwijs)	54	0	54	3	57	1.503	1.503	1.503	1.371	30.464
Subsidies (regelingen)	99.472	0	99.472	25.361	124.833	133	- 21.014	7.366	4.744	50.563
Verbreden inzet cultuur	14.762	0	14.762	642	15.404	411	457	457	467	14.580
Internationaal cultuurbeleid (incl. HGIS)	10.031	0	10.031	157	10.188	422	427	427	413	6.344
Programma leesbevordering	32.104	0	32.104	2.549	34.653	1.069	890	458	322	9.930
Creative Industrie	3.029	0	3.029	- 282	2.747	11	- 337	- 43	45	2.660
Specifiek cultuurbeleid	22.214	0	22.214	11.266	33.480	2.277	1.375	980	- 80	14.879
Subsidies Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	2.632	0	2.632	3.080	5.712	654	611	596	596	1.734
NGF CliIC	14.700	0	14.700	7.949	22.649	- 4.711	- 24.437	4.491	2.981	436
Opdrachten	33.870	0	33.870	- 1.382	32.488	8.226	9.305	3.123	2.712	32.429
Beleidsonderzoek, evaluaties en kennisbasis	2.001	0	2.001	593	2.594	53	53	53	53	2.054
Opdrachten Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	19.273	0	19.273	- 4.365	14.908	3.344	2.144	2.342	2.288	16.646
NGF Opdrachten	0	0	0	1.599	1.599	4.104	6.388	0	0	0
Overige opdrachten	12.596	0	12.596	791	13.387	725	720	728	371	13.729
Bijdrage aan agentschappen	59.152	0	59.152	11.196	70.348	2.244	2.028	1.453	865	57.378
Nationaal Archief	59.152	0	59.152	11.196	70.348	2.244	2.028	1.453	865	57.378
Bijdragen aan medeoverheden	40.089	0	40.089	- 258	39.831	- 1.752	- 1.721	- 1.721	109	3.185
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	2.078	0	2.078	- 6	2.072	72	72	72	72	2.150
Ontvangsten	494	0	494	240	734	0	0	0	0	494

Tabel 25 Uitsplitsing verplichtingen

	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	759.919	5.000	764.919	67.935	832.854	31.468	25.173	16.921	415.704	1.367.793
<i>waarvan</i> garantieplichtingen	0	0	0	- 25.492	- 25.492	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	759.919	5.000	764.919	93.427	858.346	31.468	25.173	16.921	415.704	1.367.793

In de kolom "Mutaties 1^e suppletoire begroting" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2025» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 67,9 miljoen verhoogd. Het verschil van € 10,4 miljoen tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties wordt veroorzaakt door:

- per saldo een verlaging van de garantieplichtingen met € 25,5 miljoen;
- per saldo een verhoging van € 35,9 miljoen bij de overige verplichtingen, waarvan het grootste deel betrekking heeft op gewijzigde verplichtingenramingen voor het Nationaal Groeifonds.

Uitgaven

De uitgaven worden met € 57,5 miljoen verhoogd. Op artikel 14 wordt geen structurele prijsbijstelling uitgekeerd met uitzondering van de budgetten van het NA en de RCE. De loonbijstelling wordt wel volledig beschikbaar gesteld.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget voor de bekostiging wordt per saldo met € 22,6 miljoen verhoogd. Dit saldo bestaat uit diverse mutaties, waarvan de grootste hier wordt toegelicht. Voor loon- en prijsbijstelling is er in 2025 € 40,3 miljoen uitgekeerd. Dat het budget voor 2025 per saldo met een kleiner bedrag groeit, komt met name door interne overboekingen naar andere financiële instrumenten en enkele kasschuiven naar latere begrotingsjaren.

Subsidies

Het budget voor subsidies wordt per saldo met € 25,4 miljoen verhoogd. Dit saldo bestaat uit diverse mutaties, waarvan de grootste hier worden toegelicht. Een verhoging van € 9,9 miljoen wordt veroorzaakt door een kasschuif vanuit 2027 naar 2025 van de middelen uit het Nationaal Groeifonds voor het project Creative Industries Immersive Impact Coalition (CIIC). Uit de eindejaarsmarge is het budget van het museaal aankoopfonds verhoogd met circa € 6,0 miljoen om de indenniteitsreserve aan te vullen.

Uitvoeringsagenda Faro

Op 10 januari 2024 heeft het Koninkrijk der Nederlanden het 'Kaderverdrag van de Raad van Europa inzake de waarde van cultureel erfgoed voor de samenleving (Verdrag van Faro)' ondertekend. Aan de hand van een uitvoeringsagenda worden pilots uitgevoerd om de implementatie van het verdrag te verkennen. Het Openbaar Lichaam voor Sint Eustatius heeft

een eigen onderscheidenlijk project ingediend waarvoor zij een financiële bijdrage krijgt. Omdat het om een specifiek project gaat, dat beoordeeld is op zijn inhoudelijke bijdrage aan het realiseren van de Uitvoeringsagenda Faro, waarover derhalve afspraken zijn gemaakt over de besteding van gelden tussen de Rijksoverheid en de betreffende decentrale overheden, en waaruit geen recht op financiering voor andere decentrale overheden voor vergelijkbare projecten ontstaat, zal deze financiële ondersteuning worden verstrekt in de vorm van een bijzondere uitkering via de OCW-begroting. In de tabel hieronder is een overzicht opgenomen waarin, conform artikel 91, eerste lid, van de Wet financiën openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba het maximaal te ontvangen bedrag is opgenomen. Voor de bijdrage aan de betreffende decentrale overheid voor het kalenderjaar 2025 zal de begroting als wettelijke grondslag gelden op basis van artikel 4:23, derde lid, aanhef en onderdeel c, van de Algemene wet bestuursrecht.

Tabel 26 Bijzondere uitkering Faro uitvoeringsagenda

Decentrale overheid	Bedrag 2025
Public Entity of St Eustatius	€ 106.900
Totaal	€ 106.900

Bijdrage aan agentschappen

Het budget voor het agentschap Nationaal Archief wordt per saldo met € 11,2 miljoen verhoogd. Dit saldo bestaat uit diverse mutaties, waarvan de grootste hier worden toegelicht. Uit de eindejaarsmarge is een budget van € 5,1 miljoen beschikbaar voor de inrichting van een tijdelijke voorziening die het mogelijk maakt om bij het Nationaal Archief in Den Haag (en indien mogelijk bij de Regionale Historische Centra) onder voorwaarden het gedigitaliseerde deel van het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging digitaal en full-tekst te doorzoeken. Dit is van belang omdat in het papieren archief alleen gezocht kon worden op naam. Ook wordt het budget van het Nationaal Archief met € 2,5 miljoen verhoogd als gevolg van de loon- en prijsbijstelling tranche 2025.

Amendement Bontenbal c.s.

Via dit amendement (Kamerstukken II 2024/25, [36600 VIII, nr. 141](#)) wordt € 5,0 miljoen structureel beschikbaar gesteld voor religieus cultureel erfgoed. De concrete invulling komt aan de orde in de brief over grote monumenten en religieus erfgoed, die de Tweede Kamer voor de zomer ontvangt.

3.12 Beleidsartikel 15. Media

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 27 Budgettaire gevolgen van beleid art. 15 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	1.276.334	0	1.276.334	62.379	1.338.713	36.743	29.643	30.023	31.941	1.249.659
Uitgaven	1.272.025	0	1.272.025	28.127	1.300.152	39.900	29.474	29.528	31.173	1.249.659
Bekostiging	1.226.977	0	1.226.977	26.525	1.253.502	33.697	31.191	31.350	31.813	1.225.361
Landelijke publieke omroep	952.409	0	952.409	27.877	980.286	25.698	23.450	23.574	22.964	910.767
Regionale omroep	191.401	0	191.401	6.177	197.578	6.235	6.215	6.256	6.302	204.710
Stichting Omroep Muziek	21.425	0	21.425	1.130	22.555	1.098	1.098	1.098	1.098	21.523
Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid (NIBG)	30.744	0	30.744	995	31.739	996	945	945	945	30.337
Stimuleringsfonds voor de Journalistiek	3.080	0	3.080	101	3.181	103	87	77	68	2.956
Co-productiefonds Binnenlandse Omroep (CoBO)	5.684	0	5.684	182	5.866	182	182	182	182	5.866
Mediawijsheid Expertisecentrum (Bewust mediagebruik)	1.884	0	1.884	60	1.944	60	60	60	60	1.944
Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO)	1.945	0	1.945	62	2.007	62	62	62	62	2.007
Dotatie/onttrekking Algemene Mediareserve	18.047	0	18.047	- 10.382	7.665	- 748	- 1.563	- 1.578	- 539	26.539
Lokale journalistiek	0	0	0	0	0	0	644	663	660	18.343
Overige bekostiging media	358	0	358	323	681	11	11	11	11	369
Subsidies (regelingen)	34.360	0	34.360	1.608	35.968	4.955	- 1.985	- 2.055	- 838	13.522
Onderzoeksjournalistiek	14.924	0	14.924	91	15.015	541	656	- 887	- 749	12.665
Lokale journalistiek	18.715	0	18.715	1.033	19.748	4.387	- 2.551	- 1.078	0	0
Overige Subsidies	721	0	721	484	1.205	27	- 90	- 90	- 89	857
Opdrachten	562	0	562	271	833	- 6	- 6	- 6	- 6	748
Opdrachten	562	0	562	271	833	- 6	- 6	- 6	- 6	748
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	10.042	0	10.042	- 279	9.763	1.252	272	237	202	9.942
Commissariaat voor de Media	10.042	0	10.042	- 279	9.763	1.252	272	237	202	9.942
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	84	0	84	2	86	2	2	2	2	86
European Audiovisual Observatory	84	0	84	2	86	2	2	2	2	86
Ontvangsten	172.400	0	172.400	- 7.300	165.100	0	0	0	0	165.500
Reclame ontvangsten	172.400	0	172.400	- 7.300	165.100	0	0	0	0	165.500

In de kolom "Mutaties 1^e suppletoire begroting 2025" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2025» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 62,4 miljoen verhoogd. Deze verhoging wordt veroorzaakt door de hieronder toegelichte uitgavenmutaties (€ 28,2 miljoen). Daarnaast wordt de verplichtingenstand aangesloten op de voorgenomen uitgaven uit de mediabegrotingsbrief.

Uitgaven

De uitgaven worden met € 28,1 miljoen verhoogd. Op artikel 15 wordt het wettelijk verplichte deel van de prijsbijstelling volledig beschikbaar gesteld. Op de overige budgetten komt er structureel geen prijsbijstelling beschikbaar. De loonbijstelling wordt volledig beschikbaar gesteld.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget voor bekostiging wordt per saldo met € 26,6 miljoen verhoogd. De verhoging wordt onder andere veroorzaakt door:

- toevoeging van de loon- en prijsbijstelling tranche 2025 (€ 33,8 miljoen);
- een verlaging van de dotatie aan de Algemene Mediareserve (AMr) als gevolg van de geactualiseerde raming van de reclameopbrengsten voor 2025 in de mediabegrotingsbrief 2024 (€ 7,3 miljoen);
- een overboeking binnen het instrument bekostiging van de post dotatie/onttrekking AMr naar de Landelijke Publieke Omroep (€ 2,3 miljoen) voor de dekking van de meerkosten bij de aankoop van rechten voor uitzending van de zogenaamde superevenementen (het EK voor vrouwen en mannen).

Amendement Bontenbal c.s.

Als gevolg van het amendement van het lid Bontenbal c.s. (Kamerstukken II 2024/25, [36 600 VIII, nr. 141](#)) wordt de rijksmediabijdrage voor de landelijke publieke omroep vanaf 2027 structureel verlaagd met € 50 miljoen. Er wordt een impactanalyse uitgevoerd waarin wordt onderzocht of er meer ruimte kan komen voor de Nederlandse Publieke Omroep om meer (online) reclameopbrengsten te genereren.

Subsidies

Het budget voor subsidies wordt per saldo met € 1,6 miljoen verhoogd als gevolg van de loon- en prijsbijstelling tranche 2025.

Bijdragen aan ZBO's / RWT's

Het budget voor bijdragen aan ZBO's / RWT's wordt per saldo met € 0,3 miljoen verlaagd. De verlaging wordt onder andere veroorzaakt door:

- toevoeging van de loon- en prijsbijstelling tranche 2025 (€ 0,3 miljoen);
- kasschuif voor de Werk Aan Uitvoering middelen van € 0,9 miljoen.

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget wordt met € 7,3 miljoen verlaagd. Hiermee wordt de raming aangepast aan de raming van de reclameopbrengsten in de mediabegrotingsbrief 2025.

Dotatie Algemene Mediareserve (AMr)

Aan de AMr wordt op basis van de huidige ramingen eind 2025 € 7,7 miljoen toegevoegd.

Tabel 28 Raming ontwikkeling liquiditeit AMr (bedragen x € 1.000)

Saldo AMr per 01-01-2025	241.101
Directe mutaties AMr	-
Mutaties AMr via begroting	7.665
Verwacht saldo AMr per 31-12-2025	248.766

3.13 Beleidsartikel 16. Onderzoek en wetenschapsbeleid

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 29 Budgettaire gevolgen van beleid art. 16 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	1.670.345	- 100	1.670.245	93.199	1.763.444	60.359	63.168	63.176	50.687	1.604.143
Uitgaven	1.714.914	- 100	1.714.814	93.199	1.808.013	59.533	63.168	57.699	50.688	1.604.968
Bekostiging	1.413.952	0	1.413.952	75.524	1.489.476	50.314	49.233	48.062	46.736	1.411.163
NWO	631.833	0	631.833	49.048	680.881	35.323	34.595	33.979	33.136	631.081
KNAW	111.006	0	111.006	4.993	115.999	4.129	4.197	3.878	3.878	114.266
KB	65.566	0	65.566	2.911	68.477	2.496	2.178	2.002	1.800	69.174
NWO Talentenontwikkeling	165.885	0	165.885	0	165.885	0	0	0	0	165.885
NWO TTW	8.000	0	8.000	0	8.000	0	0	0	0	8.000
NWO grootschalige researchinfrastructuur	55.380	0	55.380	0	55.380	0	0	0	0	55.380
NWO Praktijkgericht Onderzoek	60.610	0	60.610	12.030	72.640	2.380	2.380	2.380	2.147	63.257
Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO)	27.209	0	27.209	1.232	28.441	776	673	610	565	16.647
Poolonderzoek	3.147	0	3.147	0	3.147	0	0	0	0	1.500
Caribisch Nederland	2.500	0	2.500	0	2.500	0	0	0	0	2.500
NWO NWA	134.553	0	134.553	100	134.653	0	0	0	0	130.000
NWO Fonds onderzoek en wetenschap	132.395	0	132.395	4.652	137.047	4.652	4.652	4.655	4.652	137.047
NWO Praktijk onderzoek en wetenschap	15.868	0	15.868	558	16.426	558	558	558	558	16.426
Subsidies (regelingen)	166.995	0	166.995	4.043	171.038	1.954	5.509	2.802	- 5.169	40.850
VSC	309	0	309	14	323	12	13	14	14	323
Naturalis Biodiversity Center	13.230	0	13.230	568	13.798	519	548	569	438	10.645
BPRC	12.565	0	12.565	539	13.104	491	505	539	539	13.104
NEMO Science Museum	4.072	0	4.072	174	4.246	159	163	174	174	4.246
STT	267	0	267	11	278	10	10	11	11	278
Stichting AAP	1.250	0	1.250	54	1.304	49	50	54	54	1.304
Nationale Coördinatie	8.008	0	8.008	74	8.082	759	716	619	532	3.488
Subsidie Fonds onderzoek en wetenschap	84.575	0	84.575	- 74	84.501	- 146	- 73	- 2.573	- 2.573	0
Nationaal Groeifonds	33.126	0	33.126	1.165	34.291	- 790	3.556	3.373	- 4.380	6.916
Delta Climate Center	9.069	0	9.069	1.496	10.565	871	0	0	0	0
Netherlands Academy of Engineering	524	0	524	22	546	20	21	22	22	546
Opdrachten	8.104	- 100	8.004	12.852	20.856	785	1.822	178	2.432	12.578
Opdrachten	2.411	0	2.411	13.613	16.024	785	1.954	1.994	4.061	8.207
Opdrachten Fonds onderzoek en wetenschap	5.693	- 100	5.593	- 761	4.832	0	- 132	- 1.816	- 1.629	4.371
Bijdrage aan agentschappen	4.375	0	4.375	- 278	4.097	169	293	346	378	11.651
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	2.107	0	2.107	- 195	1.912	252	376	429	319	9.819
RVO Fonds onderzoek en wetenschap	2.268	0	2.268	- 83	2.185	- 83	- 83	- 83	59	1.832
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	121.488	0	121.488	1.058	122.546	6.311	6.311	6.311	6.311	128.726

	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
EMBC	998	0	998	392	1.390	143	138	170	199	1.554
EMBL	8.316	0	8.316	- 488	7.828	267	267	267	267	9.443
ESA	36.368	0	36.368	1.058	37.426	1.058	1.058	1.058	1.058	37.426
CERN	64.580	0	64.580	- 417	64.163	1.253	1.261	1.229	1.200	65.487
ESO	11.226	0	11.226	513	11.739	840	837	837	837	12.066
SKAO	0	0	0	0	0	2.750	2.750	2.750	2.750	2.750
Ontvangsten	101	0	101	6.999	7.100	0	0	0	0	101

Tabel 30 Uitsplitsing verplichtingen

Verplichtingen	1.670.345	- 100	1.670.245	93.199	1.763.444	60.359	63.168	63.176	50.687	1.604.143
<i>waarvan</i> garantieplichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> overige verplichtingen	1.670.345	- 100	1.670.245	93.199	1.763.444	60.359	63.168	63.176	50.687	1.604.143

In de kolom "Mutaties 1^e suppletoire begroting 2025" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2025» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting Verplichtingen

Het verplichtingenbudget wordt met € 93,2 miljoen verhoogd. De verhoging van het verplichtingenbudget is gelijk aan de verhoging van het uitgavenbudget.

Uitgaven

Het uitgavenbudget wordt met € 93,2 miljoen verhoogd. Op artikel 16 wordt in totaal structureel € 5,0 miljoen aan prijsbijstelling uitgekeerd. De loonbijstelling wordt wel volledig beschikbaar gesteld.

Toelichting per instrument:

Bekostiging

Het budget voor bekostiging wordt per saldo met € 75,5 miljoen in 2025 verhoogd. Deze verhoging is een gevolg van onder meer de volgende mutaties:

- de doorverdeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2025, waardoor de bekostiging voor € 63,7 miljoen in 2025 en € 47,4 miljoen structureel wordt opgehoogd;
 - NWO ontvangt in 2025 € 46,3 miljoen loonbijstelling en € 10,6 miljoen vanuit de prijsbijstelling. Van 2026 tot en met 2030 ontvangt NWO ter hoogte van € 826 duizend een deel van de prijsbijstelling, vanaf 2031 bedraagt dit € 116 duizend;
 - als onderdeel van het toekennen van de loon- en prijsbijstelling tranche 2025 wordt aan NWO tot in 2029 een extra lpo-budget toegekend ten behoeve van een financieringsprogramma met middelen die universiteiten kunnen inzetten voor het aantrekken van internationale topwetenschappers. Deze extra middelen betreffen de oorspronkelijke loonbijstelling over de regeling Matching Horizon Europe en Delta Climate Center (DDC) van € 2,9 miljoen in 2025. Daarnaast betreft het € 10,6 miljoen vanuit

- de prijsbijstelling in 2025. Dit telt op tot € 13,5 miljoen in 2025. De daaropvolgende jaren is de bijdrage tussen de € 2,6 tot € 3,0 miljoen tot en met 2029;
- de bekostiging van NWO wordt voor 2026 tot en met 2030 jaarlijks met € 2,8 miljoen verlaagd ter dekking van de extra bijdrage aan de bouwkosten van de Square Kilometer Array Observatory (SKAO) en vanaf 2031 met structureel € 3,9 miljoen ter dekking van de structurele exploitatiekosten;
- de KB ontvangt in 2025 de volledige € 0,6 miljoen prijsbijstelling en € 2,3 miljoen loonbijstelling. De KB ontvangt de prijsbijstelling vanwege de huisvestingsopgave van de KB, waarvoor de prijsbijstelling met name bedoeld is;
- de KNAW ontvangt geen prijsbijstelling, wel wordt vanaf 2025 € 3,9 miljoen loonbijstelling uitgekeerd;
- diverse overboekingen vanuit andere artikelen en departementen voor onderzoekscalls en -projecten bij de NWA, het NRO, TTW en NWO Praktijkgericht Onderzoek (SIA) ter hoogte van tezamen € 11,8 miljoen in 2025;

Subsidies

Het budget voor subsidies wordt per saldo met € 4,0 miljoen verhoogd. Deze verandering is onder andere het resultaat van de doorverdeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2025, waarbij de loon- en prijsbijstelling op de instellingssubsidies van Naturalis Biodiversity Center, Biomedical Primate Research Centre (BPRC), NEMO Science Museum, Stichting Toekomstbeeld der Techniek (STT), Stichting AAP, Vereniging voor wetenschapsmusea en Science Centers (VSC) en Netherlands Academy of Engineering (NAE) volledig is uitgekeerd.

Opdrachten

Het budget voor opdrachten wordt met € 12,9 miljoen verhoogd. Deze verhoging is een gevolg van onder meer de volgende mutaties:

- *weerbaarheid kennisinstellingen*
Nederlandse kennisinstellingen ontvangen in 2025 eenmalig een bedrag van € 16,7 miljoen uit de eindejaarsmarge. Van dit bedrag kunnen zij fysieke en digitale beschermingsmaatregelen nemen als een impuls voor de investeringen die de kennissector dient te maken om bij te kunnen dragen aan de maatschappelijke weerbaarheid tegen militaire en hybride dreigingen van statelijke actoren.
- *wetsvoorstel screening*
Het budget stijgt de komende jaren als gevolg van de bijstelling van de uitvoeringskosten van de screeningswet. Door het advies van de Landsadvocaat en het College voor de Rechten van de Mens is de reikwijdte van het wetsvoorstel herzien. De Landsadvocaat ziet een aantal juridische bezwaren ten aanzien van de eerder gekozen doelgroepafbakening. De wijziging van het wetsvoorstel heeft hierbij directe consequenties op de grootte van de screeningspopulatie en vertaalt zich in een structurele verhoging van de uitvoeringskosten van het wetsvoorstel screening kennisveiligheid. Op basis van de herziening wordt het budget in 2025 verlaagd met € 1,4 miljoen, vanaf 2026 wordt het budget met een oploep verhoogd tot € 4 miljoen vanaf 2031. Deze budgetverhoging wordt gedekt uit het onderzoeksdeel van de bekostiging artikel 7 (Wetenschappelijk onderwijs).

Bijdrage aan agentschappen

Het budget voor agentschappen wordt per saldo met € 0,3 miljoen verlaagd. Dit betreft een interne overboeking aan artikel 4 (mbo) voor de GID-kosten van de RVO. Artikel 4 (mbo) betaalt deze sinds dit jaar centraal aan de RVO voor OCW.

Bijdrage aan (inter)nationale organisaties

Het budget voor (inter)nationale organisaties wordt per saldo met € 1,1 miljoen verhoogd. Dit komt door de doorverdeling van de loon- en prijsbijstelling tranche 2025. Op dit instrument is in 2026 en verder de volledige prijsbijstelling uitgekeerd. Vanaf 2026 is de stijging door loon- en prijsbijstelling € 3,6 miljoen.

Square Kilometer Array Observatory (SKAO)

Het budget voor (inter)nationale organisaties wordt vanaf 2026 tot en met 2030 met € 2,8 miljoen per jaar verhoogd om bij te kunnen dragen aan de hogere bouwkosten van SKAO. Daarnaast wordt het budget vanaf 2031 met € 3,9 miljoen verhoogd om ons aandeel in de structurele exploitatiekosten op 2,5% te houden. Het betreffende budget wordt structureel ingehouden op de bekostiging van NWO. Aangezien dit een verdragsorganisatie is geworden waar Nederland lid van is (zoals CERN en ESO), loopt de bijdrage aan SKAO niet langer via NWO/ASTRON, maar via een apart budget binnen artikel 16 onder Bijdrage aan (inter)nationale organisaties.

Ontvangsten

Het ontvangstenbudget wordt ten opzichte van de begroting met € 7,0 miljoen verhoogd, vanwege een terugbetaling binnen het Nationaal Groeifondsproject Big Chemistry. Er was eerder beschikt in een onjuist bevoorschottingsritme.

3.14 Beleidsartikel 25. Emancipatie

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 31 Budgettaire gevolgen van beleid, beleid art. 25 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	7.612	0	7.612	3.694	11.306	186	346	818	752	20.598
Uitgaven	21.777	0	21.777	2.593	24.370	736	897	818	752	20.598
Bekostiging	13.901	0	13.901	553	14.454	550	551	461	461	12.045
Kennisinfrastructuur: Gender- en lhbt- gelijkheid	13.901	0	13.901	553	14.454	550	551	461	461	12.045
Subsidies (regelingen)	5.503	0	5.503	1.163	6.666	230	190	201	135	4.596
Gender- en lhbt- gelijkheid 2022-2027	5.503	0	5.503	1.163	6.666	230	190	201	135	4.596
Opdrachten	2.208	0	2.208	1.036	3.244	115	86	86	86	1.974
Bijdrage aan medeoverheden	165	0	165	- 159	6	- 159	70	70	70	1.983
Gemeentefonds gender- en lhbt- gelijkheid	165	0	165	- 159	6	- 159	70	70	70	1.983
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

In de kolom «Mutaties 1^e suppletoire begroting 2025" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2025" weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting Verplichtingen

De verplichtingen zijn met € 3,7 miljoen verhoogd. Het verschil tussen de verplichtingen- en uitgavenmutaties wordt voornamelijk veroorzaakt doordat de loonbijstelling tranche 2025 voor de jaren 2025-2030 in het jaar 2025 verplicht wordt.

Uitgaven

De uitgaven worden verhoogd met € 2,6 miljoen. Op artikel 25 wordt geen prijsbijstelling uitgekeerd. De loonbijstelling wordt wel volledig beschikbaar gesteld.

Toelichting per instrument:

Subsidies

De uitgaven worden verhoogd met € 1,2 miljoen. Dit betreft onder andere € 1,0 miljoen in het kader van de herpositionering en duurzame borging van de archief- en bibliotheekfunctie op het gebied van gendergelijkheid.

Opdrachten

De uitgaven worden verhoogd met € 1,0 miljoen. Dit betreft, naast de loonbijstelling tranche 2025, extra middelen vanuit de Ministeries van SZW en J&V in het kader van het nationaal actie programma seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld.

4 De niet-beleidsartikelen

4.1 Niet beleidsartikel 91. Nog onverdeeld

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 32 Budgettaire gevolgen van beleid, niet-beleidsartikel 91 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	0	- 22.302	- 22.302	17.687	- 4.615	17.770	17.768	18.495	19.041	29.920
Uitgaven	0	- 22.302	- 22.302	17.687	- 4.615	17.770	17.768	18.495	19.041	29.920
Loonbijstelling	0	0	0	- 4.615	- 4.615	- 4.532	- 4.534	- 4.269	- 3.723	- 4.010
<i>waarvan</i> programma	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> apparaat	0	0	0	- 4.615	- 4.615	- 4.532	- 4.534	- 4.269	- 3.723	- 4.010
Prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> programma	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> apparaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	- 22.302	- 22.302	22.302	0	22.302	22.302	22.764	22.764	33.930
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

In de kolom "Mutaties 1^e suppletoire begroting 2025" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2025» weergegeven.

Toelichting

Verplichtingen en uitgaven

De verplichtingen en uitgaven worden met € 17,6 miljoen verhoogd.

Toelichting per instrument:

Loonbijstelling

Het budget van de loonbijstelling tranche 2025 voor externe inhuur wordt met € 4,0 miljoen structureel verlaagd. Deze taakstelling is hier geparkeerd en wordt in de Suppletoire Begroting September 2025 en de Ontwerpbe-
groting 2026 doorverdeeld.

Onvoorzien

Het budget op onvoorzien wordt met € 22,3 miljoen verhoogd. Met amendement Bontenbal c.s. is er € 22,3 miljoen structureel bezuinigd op het apparaat van het Ministerie van OCW. Deze bezuiniging was geboekt op het instrument «onvoorzien» en wordt ingevuld met een alternatieve dekking. Deze alternatieve dekking komt bijvoorbeeld van niet uitgekeerde loon- en prijsbijstelling of korting op de lumpsum van de onderwijssectoren.

4.2 Niet-beleidsartikel 95. Apparaat Kerndepartement

Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 33 Budgettaire gevolgen van beleid, niet-beleidsartikel 95 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting 2025 (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting 2025 (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029	Mutatie 2030
Verplichtingen	420.079	0	420.079	50.808	470.887	33.888	73.860	55.085	58.657	387.086
Uitgaven	420.079	0	420.079	50.808	470.887	33.888	73.860	55.085	58.657	387.086
Personele uitgaven	344.805	0	344.805	46.679	391.484	25.537	64.817	45.435	48.312	315.441
Eigen Personeel	327.090	0	327.090	41.778	368.868	24.209	63.344	44.062	46.837	303.533
Externe inhuur	13.323	0	13.323	4.674	17.997	887	992	861	924	7.739
Overige personele uitgaven	4.392	0	4.392	227	4.619	441	481	512	551	4.169
Materiële uitgaven	75.274	0	75.274	4.129	79.403	8.351	9.043	9.650	10.345	71.645
ICT	8.320	0	8.320	1.612	9.932	3.552	2.072	2.137	2.210	8.774
Bijdrage aan SSO's	23.315	0	23.315	327	23.642	142	1.895	2.088	2.310	21.407
Overig Materieel	43.639	0	43.639	2.190	45.829	4.657	5.076	5.425	5.825	41.464
Begrotingsreserve schatkistbankieren	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	539	0	539	0	539	0	0	0	0	442

In de kolom "Mutaties 1^e suppletoire begroting 2025" worden de mutaties ten opzichte van de «Stand vastgestelde begroting 2025» weergegeven. Hieronder worden de belangrijkste mutaties toegelicht.

Toelichting

Verplichtingen

De verplichtingen worden met € 50,8 miljoen verhoogd.

Uitgaven

De uitgaven worden met € 50,8 miljoen verhoogd.

Toelichting per instrument:

Personele uitgaven

Het budget wordt per saldo met € 46,7 miljoen verhoogd. De verhoging wordt veroorzaakt door:

- toevoeging van de loonbijstelling tranche 2025: € 17,4 miljoen (zie het algemeen deel);
- diverse interdepartementale overboekingen (per saldo € 12,9 miljoen). Hiervan komt het grootste deel van het Ministerie van BZK voor het op orde brengen van de informatiehuishouding (naar aanleiding van de kabinetsreactie op de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag): € 4,4 miljoen voor het Rijksprogramma voor Duurzaam Digitale Informatiehuishouding (RDDI) en € 7,9 miljoen voor de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed;

- diverse interne overboekingen (per saldo € 11,0 miljoen). Het betreft hier voornamelijk uitvoeringskosten waarvoor het budget nog niet aan het apparaatsbudget was toegevoegd, zoals voor de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) (€ 6,4 miljoen) en voor het opstellen en uitvoeren van het wetsvoorstel screening kennisveiligheid (€ 2,2 miljoen);
- overige mutaties, waaronder toevoeging middelen eindejaarsmarge en middelen Nationaal Groeifonds (per saldo € 5,5 miljoen);
- vanaf 2026: met het hoofdlijnenakkoord is er € 86,0 miljoen structureel bezuinigd op het apparaat van het Ministerie van OCW. Deze bezuiniging van 22% is voor € 70,3 miljoen gerealiseerd op dit artikel en via een efficiency taakstelling op zelfstandige bestuursorganen (zbo's) en agent-schappen van OCW. € 15,9 miljoen van deze bezuiniging wordt ingevuld met alternatieve dekking. Deze alternatieve dekking komt bijvoorbeeld van niet uitgekeerde loon- en prijsbijstelling of korting op de lumpsum van de onderwijssectoren;
- interne doorverdeling over de agentschappen en de zelfstandige bestuursorganen (zbo's) van een efficiencykorting van 0,5% per jaar, oplopend tot 2,5% in 2029 (€ 3,6 miljoen voor 2026), waarvan de eerste 0,5% al in de OCW-begroting 2025 is doorverdeeld.

Materiële uitgaven

Het budget wordt per saldo met € 4,1 miljoen verhoogd, onder meer met prijsbijstelling.

5 Agentschappen

5.1 Agentschap Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO)

De Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) is de uitvoeringsorganisatie van de Rijksoverheid voor het onderwijs. DUO levert producten en diensten op het terrein van bekostiging van instellingen, financiering van studenten, examens, informatievoorziening, alsmede diensten gericht op de verbetering van de verbinding tussen beleid en uitvoering, waarbij de burger en instellingen centraal worden gesteld. Daarnaast verricht DUO werkzaamheden voor overige departementen en derden. Onderdeel van DUO is de Shared Service Organisatie Noord, waarbinnen het Inkoop Uitvoeringscentrum en het Overheidsdatacenter zijn ondergebracht, welke dienstverlening verricht voor onder meer het concern OCW en haar diensten en andere overheidsorganen.

Tabel 34 Exploitatieoverzicht DUO (Eerste Suppletoire Begroting 2025)
(bedragen x € 1.000)

	(1) Vastge- stelde begroting	(2) Mutaties 1e suppletoire begroting	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
Baten			
- Omzet	507.617	30.086	537.703
waarvan omzet moederdepartement	401.392	30.086	431.478
waarvan omzet overige departementen	99.538	–	99.538
waarvan omzet derden	6.687	–	6.687
Rentebaten	1.000	–	1.000
Vrijval voorzieningen	–	–	–
Bijzondere baten	–	–	–
Totaal baten	508.617	30.086	538.703
Lasten			
Apparaatskosten	458.500	29.818	488.318
- Personele kosten	330.768	27.118	357.886
<i>waarvan eigen personeel</i>	<i>249.490</i>	<i>15.584</i>	<i>265.074</i>
<i>waarvan inhuur externen</i>	<i>69.454</i>	<i>11.250</i>	<i>80.704</i>
<i>waarvan overige personele kosten</i>	<i>11.824</i>	<i>283</i>	<i>12.107</i>
- Materiële kosten	127.732	2.700	130.432
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>38.686</i>	<i>945</i>	<i>39.631</i>
<i>waarvan bijdrage aan SSO's</i>	<i>28.412</i>	<i>640</i>	<i>29.052</i>
<i>waarvan overige materiële kosten</i>	<i>60.634</i>	<i>1.115</i>	<i>61.749</i>
Rentelasten	2.563	268	2.831
Afschrijvingskosten	45.354	0	45.354
- Materieel	13.000	0	13.000
<i>waarvan apparaat ICT</i>	<i>12.500</i>	<i>0</i>	<i>12.500</i>
<i>waarvan overige materiële afschrijvingskosten</i>	<i>500</i>	<i>0</i>	<i>500</i>
- Immaterieel	32.354	0	32.354
Overige lasten	2.100	0	2.100
<i>waarvan dotaties voorzieningen</i>	<i>2100</i>	<i>0</i>	<i>2100</i>
<i>waarvan bijzondere lasten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Totaal lasten	508.517	30.086	538.603
Saldo van baten en lasten gewone bedrijfsuitoefening	100	0	100
Agentschapsdeel Vpb-lasten	100	0	100
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Toelichting

De baten stijgen met € 30,1 miljoen ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2025 (€ 508,6 miljoen). De lasten stijgen eveneens met € 30,1 miljoen ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2025 (€ 508,6 miljoen).

Baten

Omzet moederdepartement

De omzet moederdepartement is € 30,1 miljoen hoger ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2025. De stijging heeft betrekking op de toegekende loon- en prijsbijstelling 2025 (€ 18,2 miljoen), extra toegekende middelen ten behoeve van Life Cycle Management (€ 8,6 miljoen), extra middelen voor examendiensten (€ 1,5 miljoen) en additionele werkzaamheden op het gebied van informatie- en systeembeveiliging teneinde aan de meest actuele compliancy-vereisten te voldoen (€ 1,8 miljoen).

Lasten

Apparaatskosten

De apparaatskosten zijn € 30,1 miljoen hoger ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2025. De personele kosten stijgen met € 27,1 miljoen, de materiële kosten stijgen met € 2,7 miljoen en de rentekosten stijgen met € 0,3 miljoen. De stijging is het gevolg van de toekenning van de eerder genoemde loon- en prijsbijstelling (€ 18,2 miljoen) en Life Cycle Management (€ 8,6 miljoen). Daarnaast vloeit de stijging voort uit meerkosten op het vlak van examendiensten (€ 1,5 miljoen) en compliancy (€ 1,8 miljoen).

Kasstroomoverzicht

Tabel 35 Kasstroomoverzicht DUO (Eerste Suppletoire Begroting 2025)
(bedragen x € 1.000)

	(1) Vastgestelde begroting	(2) Mutaties 1e suppletoire begroting	(3) = (1) + (2) Totaal geraamd
1. Rekening courant RHB 1 januari + depositorekeningen	20.231	0	20.231
Totaal ontvangsten operationele kasstroom (+)	508.617	30.086	538.703
Totaal uitgaven operationele kasstroom (-/-)	- 463.263	- 30.086	- 493.349
2. Totaal operationele kasstroom	45.354	-	45.354
Totaal investeringen (-/-)	- 94.300	- 12.200	- 106.500
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 94.300	- 12.200	- 106.500
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0
Eenmalige storting door moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 45.354	5.642	- 39.712
Beroep op leenfaciliteit (+)	94.300	12.200	106.500
4. Totaal financieringskasstroom	48.946	17.842	66.788
5. Rekening courant RHB 31 december (=1+2+3+4)	20.231	5.642	25.873

Toelichting

Het kasstroomoverzicht is aangepast ten opzichte van de oorspronkelijk vastgestelde begroting 2025 met de eerder genoemde loon- en prijsbijstelling en overige bijstellingen. Daarnaast is de aangevraagde leenfaciliteit verwerkt, evenals de daarbij behorende investeringen en zijn de verwachte aflossingen op reeds afgesloten leningen aangepast.

6 Bijlage 1 Standen Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 36 Standen Budgettaire gevolgen van beleid art. 1 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)						
	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verplichtingen	17.999.682	16.323.206	16.673.410	16.711.712	16.816.895	16.734.272
Uitgaven	17.033.359	16.644.801	16.921.226	16.812.253	16.825.373	16.733.463
Bekostiging	15.479.863	15.333.291	15.647.637	15.664.399	15.596.510	15.520.274
Bekostiging po-instellingen	15.326.200	15.265.667	15.274.913	15.279.545	15.209.960	15.133.567
Bekostiging Caribisch Nederland	33.924	34.324	34.528	34.908	35.105	35.262
Aanvullende bekostiging	104.624	33.300	35.300	48.300	49.050	49.050
Aanpak lerarentekort G5	15.115	0	0	0	0	0
Basisvaardigheden	0	0	302.896	301.646	302.395	302.395
Subsidies (regelingen)	793.176	613.701	589.670	474.207	520.012	509.212
Onderwijsvoorziening Jonggehandicapten	35.204	35.627	35.802	35.802	35.802	35.802
Nederlands onderwijs buitenland	15.328	14.328	14.328	14.328	14.328	14.328
Humanistisch vormend en godsdienstonderwijs	19.049	18.049	17.549	17.549	17.549	17.549
School en omgeving	122.492	169.626	171.830	172.899	209.984	209.984
Basisvaardigheden	372.104	153.480	124.966	21.350	21.350	21.350
NGF Open Leermateriaal	4.584	996	0	0	0	0
NGF Digitaal Onderwijs	7.634	2.750	2.750	2.750	2.750	2.750
Schoolmaaltijden	81.350	81.850	82.350	82.350	82.350	82.350
Brugfunctionaris PO	41.909	41.909	42.594	42.594	42.594	42.594
Overige subsidies	93.522	95.086	97.501	84.585	93.305	82.505
Opdrachten	40.658	31.663	30.812	24.726	22.775	23.382
Opdrachten	40.658	31.663	30.812	24.726	22.775	23.382
Bijdrage aan agentschappen	46.126	50.643	51.014	51.097	50.725	51.160
Dienst Uitvoering Onderwijs	46.126	50.643	51.014	51.097	50.725	51.160
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	10.629	10.649	8.668	8.369	8.344	8.344
Stichting Vervangingsfonds en Participatiefonds	7.599	7.619	5.638	5.339	5.314	5.314
UWV	3.030	3.030	3.030	3.030	3.030	3.030
Bijdrage aan medeoverheden	662.907	604.854	578.481	574.511	612.063	606.147
Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid	638.352	579.600	571.774	567.804	605.181	599.265
Caribisch Nederland	21.555	20.769	2.222	2.222	2.397	2.397
Scholenprogramma Groningen	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Overig	0	1.485	1.485	1.485	1.485	1.485
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	0	0	14.944	14.944	14.944	14.944
Brede scholen	0	0	14.944	14.944	14.944	14.944
Ontvangsten	35.208	9.208	9.208	9.208	9.208	9.208

Tabel 37 Standen Budgettaire gevolgen van beleid art. 3 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verplichtingen	13.182.536	11.862.999	11.856.923	11.675.860	11.667.628	11.610.700
Uitgaven	12.392.000	12.141.912	12.091.525	11.761.889	11.686.026	11.623.313
Bekostiging	11.406.336	11.277.539	11.314.187	11.134.391	11.065.883	11.008.437
Bekostiging vo-instellingen	11.294.479	11.226.598	11.092.428	10.913.060	10.844.467	10.787.308
Bekostiging Caribisch Nederland	28.307	28.107	28.517	28.867	28.497	28.210
Aanvullende regeling strategisch personeelsbeleid, begeleiding starters en thuiszitters	79.010	22.834	0	0	0	0
Aanvullende regelingen leerlingendaling	4.540	0	0	0	0	0
Basisvaardigheden	0	0	193.242	192.464	192.919	192.919
Subsidies (regelingen)	790.622	680.842	588.344	449.612	440.448	428.979
Stichting Kennisnet (basissubsidie) po, vo, mbo	29.332	21.404	12.968	12.968	12.968	12.968
Praktijkgerichte programma's	16.605	11.070	5.534	43	0	0
Basisvaardigheden	235.111	98.126	79.896	13.650	13.650	13.650
Maatschappelijke diensttijd	159.531	148.372	127.936	124.266	124.200	124.200
School en omgeving	71.361	108.835	110.131	110.816	132.880	132.880
NGF Ontwikkelkracht	24.972	12.916	1.402	0	0	0
Schoolmaaltijden	52.650	52.650	52.650	52.650	52.650	52.650
Brugfunctionaris VO	11.520	11.520	12.163	12.163	12.163	12.163
NGF Technwadraat	48.324	45.475	46.839	0	0	0
NGF Innovatieve onderwijs huisvesting	14.214	35.176	33.597	37.758	0	0
Overige subsidies	127.002	135.298	105.228	85.298	91.937	80.468
Opdrachten	38.549	37.611	45.074	33.825	36.392	41.839
Opdrachten	36.106	33.660	43.148	31.766	36.392	41.839
MDT opdrachten	2.443	3.951	1.926	2.059	0	0
Bijdrage aan agentschappen	82.638	87.164	87.817	87.958	87.322	88.077
Dienst Uitvoering Onderwijs	82.638	87.164	87.817	87.958	87.322	88.077
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	73.497	58.398	55.745	55.745	55.623	55.623
College voor Toetsen en Examens	19.746	5.004	5.009	5.009	4.887	4.887
SLOA: Onderwijs ondersteunende instellingen	53.751	53.394	50.736	50.736	50.736	50.736
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	358	358	358	358	358	358
GRAZ (ECML) en PISA	358	358	358	358	358	358
Ontvangsten	7.868	7.391	7.391	7.391	7.391	7.391

Tabel 38 Standen Budgettaire gevolgen van beleid art. 4 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verplichtingen	6.480.740	6.275.599	6.115.277	6.042.647	6.051.738	6.078.806
Uitgaven	6.176.677	6.138.876	6.189.117	6.119.267	6.103.734	6.087.729
Bekostiging	5.484.142	5.428.137	5.463.087	5.461.450	5.449.156	5.450.316
Bekostiging mbo-instellingen	4.713.382	4.660.610	4.695.467	4.726.755	4.716.165	4.716.679
Bekostiging Caribisch Nederland	13.415	13.438	13.974	14.241	14.377	14.461
Bekostiging vavo	95.370	95.370	95.480	95.480	95.480	95.480
Loopbaanoriëntatie	32.000	32.000	32.000	32.000	32.000	32.000
Kwaliteitsafspraken investeringsbudget	538.984	538.984	540.033	540.033	540.033	540.033
Regionaal Investeringsfonds	17.711	13.972	12.370	9.178	7.338	7.900
Regionaal Programma	43.280	43.763	43.763	43.763	43.763	43.763
Aanvullende bekostiging krimpregio's	30.000	30.000	30.000			
Subsidies (regelingen)	333.559	352.955	372.713	306.444	305.265	289.731
Praktijkleren	262.597	262.181	255.685	221.102	231.910	213.236
LLO Collectief Laagopgeleiden en Laaggeletterden (NGF)	770	18.000	18.000	4.000		
Basisvaardigheden voor Volwassenen/Tel mee met Taal	7.845	8.189	8.189	8.235	13.235	13.235
Loopbaanoriëntatie	1.818	1.407	717	0	0	
Doorstroom beroepskolom	33.180	36.960	65.100	52.080	39.060	42.200
Vakwedstrijden mbo	5.397	5.397	5.397	5.397	5.397	5.397
Overige subsidies	21.952	20.821	19.625	15.630	15.663	15.663
Opdrachten	16.000	15.057	9.212	8.161	7.746	7.746
Opdrachten	16.000	15.057	9.212	8.161	7.746	7.746
Bijdrage aan agentschappen	27.857	29.749	30.400	30.424	30.227	30.455
Dienst Uitvoering Onderwijs	24.274	26.349	27.000	27.024	26.827	27.055
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	3.583	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	99.780	102.278	101.183	100.266	98.818	96.959
College voor Toetsen en Examens	1.859	12.119	12.306	12.306	11.300	11.300
Wet SLOA	0	1.903	1.903	1.903	1.903	1.903
SBB	91.328	81.663	80.381	79.464	79.022	77.163
NWO: NRO- Programma's MBO	5.584	5.584	5.584	5.584	5.584	5.584
NCP NLQF	1.009	1.009	1.009	1.009	1.009	1.009
Bijdrage aan medeoverheden	215.339	210.700	212.522	212.522	212.522	212.522
RMC's	54.478	67.640	67.640	67.640	67.640	67.640
Educatie	104.066	85.082	84.709	84.709	84.709	84.709
Regionaal Programma	55.100	50.173	50.173	50.173	50.173	50.173
Masterplan Campus Groningen	1.695	7.805	10.000	10.000	10.000	10.000
Ontvangsten	4.700	4.700	4.700	4.700	4.700	4.700

Tabel 39 Standen Budgettaire gevolgen van beleid art. 6 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verplichtingen	4.805.891	4.317.555	4.211.089	4.161.080	4.141.318	4.140.755
Uitgaven	4.749.455	4.523.955	4.308.096	4.186.064	4.161.750	4.141.293
Bekostiging	4.472.806	4.387.278	4.200.743	4.116.375	4.090.952	4.068.666
Bekostiging onderwijsdeel	4.265.993	4.181.024	3.994.567	3.910.301	3.884.861	3.862.812
Bekostiging ontwerp en ontwikkeling	165.939	165.680	165.602	165.500	165.517	165.280
Bekostiging flexibel hoger onderwijs voor volwassenen	300					
Fonds onderzoek en wetenschap	40.574	40.574	40.574	40.574	40.574	40.574
Subsidies (regelingen)	190.901	50.496	32.577	939	411	569
Tegemoetkoming 2e lerarenopleiding	2.273	365	0	0		
NGF Aanpak professionalisering leraren	4.597	30.528	30.808			
NGF Katalysator	114.627	11.100				
NGF Digitale impuls	67.077	6.667				
Overige subsidies	2.327	1.836	1.769	939	411	569
Bijdrage aan agentschappen	22.101	23.708	23.613	23.589	25.251	26.922
Dienst Uitvoering Onderwijs	22.101	23.708	23.613	23.589	25.251	26.922
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	63.647	62.473	51.163	45.161	45.136	45.136
NWO: Promotiebeurs voor leraren	12.443	12.443	2.812	0	0	0
NWO: NRO-programma's HO	28.781	28.316	27.287	24.122	24.122	24.122
Nederland-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO)	7.301	6.590	5.940	5.915	5.890	5.890
Bijdrage RWT Nuffic	10.494	10.496	10.496	10.496	10.496	10.496
Bijdrage RWT Centr. Stud	4.628	4.628	4.628	4.628	4.628	4.628
Ontvangsten	17	16	16	16	16	16

Tabel 40 Standen Budgettaire gevolgen van beleid art. 7 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verplichtingen	7.686.350	7.283.315	7.228.033	7.182.559	7.195.782	7.193.278
Uitgaven	7.396.139	7.375.732	7.282.942	7.230.069	7.184.619	7.202.592
Bekostiging	7.381.097	7.361.372	7.268.271	7.215.906	7.170.457	7.188.282
Bekostiging onderwijsdeel	3.445.641	3.432.822	3.342.892	3.287.215	3.267.558	3.287.192
Bekostiging onderzoeksdeel	2.951.081	2.943.743	2.939.472	2.941.781	2.940.084	2.936.589
Bekostiging ondersteuning geneeskunde onderwijs en onderzoek	877.636	878.068	879.168	880.171	882.000	883.686
Fonds onderzoek en wetenschap	106.739	106.739	106.739	106.739	80.815	80.815
Subsidies (regelingen)	7.915	7.452	7.624	7.601	7.600	7.748
Vluchteling Studenten UAF	2.665	2.665	2.665	2.665	2.665	2.665
Expertisecentrum inclusief onderwijs (ECIO)	1.095	944	923	918	918	918
Interstedelijk Studentenoverleg (ISO)	391	434	360	431	360	360
Landelijke Studenten Vakbond (LSVb)	351	351	351	351	351	351
Overige subsidies	3.413	3.058	3.325	3.236	3.306	3.454
Opdrachten	3.797	3.578	3.717	3.232	3.232	3.232
Opdrachten	3.797	3.578	3.717	3.232	3.232	3.232

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	3.330	3.330	3.330	3.330	3.330	3.330
Europees Universitair Instituut Florence (EUI)	2.141	2.141	2.141	2.141	2.141	2.141
United Nations University (UNU)	1.189	1.189	1.189	1.189	1.189	1.189
Ontvangsten	16	16	16	16	16	16

Tabel 41 Standen Budgettaire gevolgen van beleid art. 8 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verplichtingen	26.826	26.435	26.233	26.110	26.091	26.038
Uitgaven	26.827	26.435	26.233	26.110	26.091	26.038
Subsidies (regelingen)	8.955	9.617	9.457	9.269	9.244	9.217
Stichting Ons Erfdeel	185	185	61	0	0	
Stichting Nuffic	1.197	1.197	1.157	1.157	1.157	1.157
Nationaal Agentschap Erasmus+ Onderwijs & Training	4.918	4.918	4.918	4.688	4.688	4.688
Internationalisering onderwijs	94	837	772	958	936	909
Duitsland Instituut Amsterdam (DIA)	972	972	972	972	972	972
Netherlands house for Education and Research (Nether)	687	686	686	686	686	686
Overige incidentele subsidies	902	822	891	808	805	805
Opdrachten	6.300	5.099	5.018	5.018	5.018	5.018
Opdrachten	6.300	5.099	5.018	5.018	5.018	5.018
Bijdrage aan medeoverheden	1.405	1.545	1.718	1.718	1.718	1.718
Bijdragen aan medeoverheden	1.405	1.545	1.718	1.718	1.718	1.718
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	9.615	9.694	9.560	9.675	9.669	9.643
Nederlandse Taalunie	7.974	8.064	7.974	8.006	8.000	7.974
Europa College Brugge	35	35	35	35	35	35
Unesco	59	59	59	59	59	59
OESO CERI	101	101	101	101	101	101
Fulbright Center	422	422	422	422	422	422
EU-programma's en activiteiten	23	23	23	23	23	23
Overige bijdragen	1.001	990	946	1.029	1.029	1.029
Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken	552	480	480	430	442	442
Vlaams-Nederlandshuis DeBuren (Hoofdstuk 5 BuZa)	552	480	480	430	442	442
Ontvangsten	99	99	99	99	99	99

Tabel 42 Standen Budgettaire gevolgen van beleid art. 9 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verplichtingen	400.075	432.629	447.419	445.729	444.374	444.036
Uitgaven	410.575	439.555	447.333	445.652	444.374	444.017
Bekostiging	230.405	272.408	286.436	291.517	291.440	291.459
Tekorten regio's	230.405	272.408	286.436	291.517	291.440	291.459
Subsidies (regelingen)	169.919	152.270	146.482	144.805	143.634	143.219
Lerarenbeurs	68.678	64.427	62.928	62.928	62.928	62.928
Zij-instroom	94.371	81.547	76.258	74.581	73.410	72.995
Overige subsidies	6.870	6.296	7.296	7.296	7.296	7.296
Opdrachten	5.865	10.134	9.637	4.547	4.547	4.547
Opdrachten	5.865	10.134	9.637	4.547	4.547	4.547
Bijdrage aan agentschappen	4.386	4.743	4.778	4.783	4.753	4.792
Dienst Uitvoering Onderwijs	4.386	4.743	4.778	4.783	4.753	4.792
Ontvangsten	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000

Tabel 43 Standen Budgettaire gevolgen van beleid art. 11 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verplichtingen	6.975.507	4.599.702	6.821.185	5.479.224	5.414.477	5.384.964
Uitgaven	6.975.507	4.599.702	6.821.185	5.479.224	5.414.477	5.384.964
Inkomensoverdracht	4.012.193	1.872.089	4.470.081	3.444.096	3.561.578	3.577.961
Basisbeurs gift (R)	482.728	640.706	880.714	1.129.745	1.264.703	1.277.440
Aanvullende beurs gift (R)	835.512	895.536	965.609	1.027.826	1.056.105	1.068.537
Reisvoorziening gift (R)	896.126	34.182	1.028.495	1.024.138	1.017.022	1.020.423
Studievoorschotvouchers (R)	667.756	26.969	12.844	5.513		
Caribisch Nederland gift (R)	1.959	2.032	2.032	2.032	2.032	2.032
Tegemoetkoming (R)	922.960	81.915	1.387.029	75.846	44.259	24.200
Overige uitgaven (R)	205.152	190.749	193.358	178.996	177.457	185.329
Leningen	2.713.167	2.481.068	2.104.285	1.797.937	1.659.940	1.624.988
Basisbeurs prestatiebeurs (NR)	873.126	774.936	513.146	262.018	118.781	99.624
Aanvullende beurs Prestatiebeurs (NR)	291.972	239.349	165.772	108.550	82.817	67.632
Reisvoorziening (NR)	18.945	21.496	13.269	25.542	52.678	67.568
Caribisch Nederland prestatiebeurs (NR)	262	262	262	262	262	262
Rentedragende lening (NR)	1.323.257	1.242.163	1.211.862	1.203.729	1.209.311	1.195.904
Collegegeldkrediet (NR)	157.285	154.197	151.460	149.339	147.623	146.195
Levenlanglerenkrediet (NR)	18.609	18.609	18.609	18.609	18.609	18.609
Caribisch Nederland leningen (NR)	408	408	408	408	408	408
Overige uitgaven (NR)	29.303	29.648	29.497	29.480	29.451	28.786
Bijdrage aan agentschappen	250.147	246.545	246.819	237.191	192.959	182.015
Dienst Uitvoering Onderwijs	250.147	246.545	246.819	237.191	192.959	182.015
Ontvangsten	2.832.722	2.005.885	2.813.462	2.176.836	2.209.350	2.224.802
Ontvangen rente (R)	253.547	231.888	485.433	372.849	393.863	391.439
Ontvangsten Caribisch Nederland (R)	846	847	847	846	847	846
Overige ontvangsten (R)	25.501	21.965	21.871	21.789	21.717	21.654
Terugontvangen lening (NR)	2.552.739	1.751.096	2.305.222	1.781.263	1.792.834	1.810.774
Ontvangsten Caribisch Nederland (NR)	89	89	89	89	89	89

Tabel 44 Standen Budgettaire gevolgen van beleid art. 12 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verplichtingen	74.327	74.691	74.480	74.450	74.138	73.142
Uitgaven	74.327	74.691	74.480	74.450	74.138	73.142
Inkomensoverdracht	70.823	70.849	70.605	70.557	70.261	69.232
Tegemoetkoming lerarenopleiding (tlo) (R)	3.137	3.252	3.252	3.252	3.252	3.252
Tegemoetkoming deeltijd (R)	2.770	2.848	2.848	2.848	2.848	2.848
Tegemoetkoming vavo voltijd (R)	5.146	5.123	4.995	4.963	4.945	4.913
Tegemoetkoming vo voltijd (R)	56.672	56.376	56.173	56.096	55.796	54.827
Tegemoetkoming vso voltijd (R)	3.098	3.250	3.337	3.398	3.420	3.392
Leningen	21	21	21	21	21	21
Omboeking van kort- naar langlopende vorderingen (NR)	21	21	21	21	21	21
Bijdrage aan agentschappen	3.483	3.821	3.854	3.872	3.856	3.889
Dienst Uitvoering Onderwijs	3.483	3.821	3.854	3.872	3.856	3.889
Ontvangsten	1.962	1.905	1.899	1.897	1.894	1.870
Tegemoetkoming lerarenopleiding en deeltijd vo (R)	291	291	291	291	291	291
Meerderjarige scholieren v(s)o en vavo (R)	1.671	1.614	1.608	1.606	1.603	1.579

Tabel 45 Standen Budgettaire gevolgen van beleid art. 13 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verplichtingen	19.589	21.630	21.716	21.772	21.624	21.813
Uitgaven	19.589	21.630	21.716	21.772	21.624	21.813
Bijdrage aan agentschappen	19.589	21.630	21.716	21.772	21.624	21.813
Dienst Uitvoering Onderwijs	19.589	21.630	21.716	21.772	21.624	21.813
Ontvangsten	250.713	267.416	286.296	304.948	323.290	338.176

Tabel 46 Standen Budgettaire gevolgen van beleid art. 14 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verplichtingen	832.854	749.744	782.460	770.975	1.192.944	1.362.420
Uitgaven	1.469.713	1.435.781	1.456.328	1.425.410	1.411.757	1.400.917
Bekostiging	1.200.141	1.220.132	1.274.320	1.273.285	1.263.366	1.260.061
Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse instellingen	278.505	281.059	281.043	281.575	276.157	276.147
Culturele basisinfrastructuur vierjaarlijkse fondsen	339.524	339.092	338.238	338.180	336.794	336.291
Museale instellingen met een wettelijke taak	281.177	282.946	280.791	280.791	280.378	279.338
Stelseltaken openbare bibliotheekvoorzieningen	36.362	37.593	99.215	99.671	98.999	98.412
Digitale openbare bibliotheek	19.816	19.816	19.816	19.816	19.816	19.816
Bibliotheekvoorziening leesgehandicapten	14.728	14.728	14.728	14.728	14.728	14.728
Monumentenzorg	188.232	168.928	166.745	167.265	170.017	169.489

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Archieven incl. Regionale Historische Centra	41.740	45.374	43.148	40.663	38.582	37.945
Cultuureducatie (via primair onderwijs)	57	30.596	30.596	30.596	27.895	27.895
Subsidies (regelingen)	124.833	109.098	72.352	51.134	53.210	47.007
Verbreden inzet cultuur	15.404	11.569	12.889	12.882	13.149	13.149
Internationaal cultuurbeleid (incl. HGIS)	10.188	10.205	9.660	9.660	6.344	6.344
Programma leesbevordering	34.653	25.109	10.645	7.167	9.088	9.088
Creative Industrie	2.747	2.664	2.285	1.859	1.886	1.886
Specifiek cultuurbeleid	33.480	19.276	14.228	13.341	18.028	14.370
Subsidies Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	5.712	3.086	2.082	1.734	1.734	1.734
NGF CIIIC	22.649	37.189	20.563	4.491	2.981	436
Opdrachten	32.488	39.647	39.536	32.372	31.369	31.369
Beleidsonderzoek, evaluaties en kennisbasis	2.594	2.054	2.054	2.054	2.054	2.054
Opdrachten Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed	14.908	19.632	17.380	17.327	16.646	16.646
NGF Opdrachten	1.599	4.104	6.388			
Overige opdrachten	13.387	13.857	13.714	12.991	12.669	12.669
Bijdrage aan agentschappen	70.348	62.614	64.948	63.447	58.710	57.378
Nationaal Archief	70.348	62.614	64.948	63.447	58.710	57.378
Bijdragen aan medeoverheden	39.831	2.263	3.145	3.145	3.075	3.075
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	2.072	2.027	2.027	2.027	2.027	2.027
Ontvangsten	734	494	494	494	494	494

Tabel 47 Standen Budgettaire gevolgen van beleid art. 15 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verplichtingen	1.338.713	1.215.205	1.152.105	1.156.534	1.167.764	1.190.658
Uitgaven	1.300.152	1.306.424	1.147.044	1.150.860	1.166.996	1.190.658
Bekostiging	1.253.502	1.259.719	1.120.417	1.125.867	1.141.915	1.166.760
Landelijke publieke omroep	980.286	982.816	827.104	831.443	835.004	854.094
Regionale omroep	197.578	197.301	196.436	197.246	198.347	202.966
Stichting Omroep Muziek	22.555	21.523	21.523	21.523	21.523	21.523
Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid (NIBG)	31.739	31.756	30.337	30.337	30.337	30.337
Stimuleringsfonds voor de Journalistiek	3.181	3.251	3.186	3.084	3.028	2.956
Co-productiefonds Binnenlandse Omroep (CoBO)	5.866	5.866	5.866	5.866	5.866	5.866
Mediawijsheid Expertisecentrum (Bewust mediagebruik)	1.944	1.944	1.944	1.944	1.944	1.944
Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO)	2.007	2.007	2.007	2.007	2.007	2.007
Dotatie/onttrekking Algemene Mediareserve	7.665	12.886	13.486	13.870	25.315	26.539
Lokale journalistiek	0	0	18.159	18.178	18.175	18.159
Overige bekostiging media	681	369	369	369	369	369
Subsidies (regelingen)	35.968	35.196	16.014	14.415	14.538	13.322
Onderzoeksjournalistiek	15.015	15.246	15.286	13.743	13.881	12.665
Lokale journalistiek	19.748	19.202	97	41	0	0
Overige Subsidies	1.205	748	631	631	657	657

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Opdrachten	833	548	548	548	548	548
Opdrachten	833	548	548	548	548	548
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	9.763	10.875	9.979	9.944	9.909	9.942
Commissariaat voor de Media	9.763	10.875	9.979	9.944	9.909	9.942
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	86	86	86	86	86	86
European Audiovisual Observatory	86	86	86	86	86	86
Ontvangsten	165.100	165.500	165.500	165.500	165.500	165.500
Reclame ontvangsten	165.100	165.500	165.500	165.500	165.500	165.500

Tabel 48 Standen Budgettaire gevolgen van beleid art. 16 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verplichtingen	1.763.444	1.715.728	1.702.532	1.686.495	1.712.667	1.582.260
Uitgaven	1.808.013	1.758.847	1.747.799	1.724.481	1.712.668	1.583.085
Bekostiging	1.489.476	1.450.784	1.434.192	1.426.213	1.418.263	1.389.280
NWO	680.881	660.716	651.401	646.431	638.801	609.198
KNAW	115.999	114.838	114.862	114.220	114.243	114.266
KB	68.477	69.842	67.528	66.779	68.577	69.174
NWO Talentenontwikkeling	165.885	165.885	165.885	165.885	165.885	165.885
NWO TTW	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
NWO grootschalige researchinfrastructuur	55.380	55.380	55.380	55.380	55.380	55.380
NWO Praktijkgericht Onderzoek	72.640	62.990	62.990	62.990	63.257	63.257
Nationaal Regieorgaan Onderwijsonderzoek (NRO)	28.441	23.690	19.827	17.969	16.647	16.647
Poolonderzoek	3.147	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Caribisch Nederland	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
NWO NWA	134.653	131.970	130.846	131.000	130.000	130.000
NWO Fonds onderzoek en wetenschap	137.047	137.047	137.047	137.133	137.047	137.047
NWO Praktijk onderzoek en wetenschap	16.426	16.426	16.426	16.426	16.426	16.426
Subsidies (regelingen)	171.038	162.586	165.140	149.174	142.030	40.850
VSC	323	321	322	323	323	323
Naturalis Biodiversity Center	13.798	13.796	14.172	13.139	10.645	10.645
BPRC	13.104	13.056	13.070	13.104	13.104	13.104
NEMO Science Museum	4.246	4.231	4.235	4.246	4.246	4.246
STT	278	277	277	278	278	278
Stichting AAP	1.304	1.299	1.300	1.304	1.304	1.304
Nationale Coördinatie	8.082	8.823	9.078	4.770	3.601	3.488
Subsidie Fonds onderzoek en wetenschap	84.501	84.429	84.211	84.091	84.091	0
Nationaal Groeifonds	34.291	24.307	23.335	13.996	12.694	6.916
Delta Climate Center	10.565	11.503	14.595	13.377	11.198	
Netherlands Academy of Engineering	546	544	545	546	546	546
Opdrachten	20.856	10.873	11.950	10.624	12.578	12.578
Opdrachten	16.024	4.606	6.100	6.140	8.207	8.207
Opdrachten Fonds onderzoek en wetenschap	4.832	6.267	5.850	4.484	4.371	4.371
Bijdrage aan agentschappen	4.097	6.179	7.791	9.744	11.071	11.651
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	1.912	3.994	5.606	7.559	8.894	9.819

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
RVO Fonds onderzoek en wetenschap	2.185	2.185	2.185	2.185	2.177	1.832
Bijdrage aan (inter)nationale organisaties	122.546	128.425	128.726	128.726	128.726	128.726
EMBC	1.390	1.460	1.493	1.525	1.554	1.554
EMBL	7.828	9.183	9.443	9.443	9.443	9.443
ESA	37.426	37.426	37.426	37.426	37.426	37.426
CERN	64.163	65.540	65.548	65.516	65.487	65.487
ESO	11.739	12.066	12.066	12.066	12.066	12.066
SKAO	0	2.750	2.750	2.750	2.750	2.750
Ontvangsten	7.100	101	101	101	101	101

Tabel 49 Standen Budgettaire gevolgen van beleid art. 25 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verplichtingen	11.306	7.874	8.665	20.463	20.759	20.447
Uitgaven	24.370	22.415	23.199	20.843	20.759	20.447
Bekostiging	14.454	14.385	14.386	12.045	12.045	12.045
Kennisinfrastructuur: Gender- en lhbt- gelijkheid	14.454	14.385	14.386	12.045	12.045	12.045
Subsidies (regelingen)	6.666	4.845	4.544	4.529	4.445	4.445
Gender- en lhbt- gelijkheid 2022-2027	6.666	4.845	4.544	4.529	4.445	4.445
Opdrachten	3.244	3.179	2.286	2.286	2.286	1.974
Bijdrage aan medeoverheden	6	6	1.983	1.983	1.983	1.983
Gemeentefonds gender- en lhbt- gelijkheid	6	6	1.983	1.983	1.983	1.983
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0

Tabel 50 Standen Budgettaire gevolgen van beleid, niet-beleidsartikel 91 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verplichtingen	- 4.615	- 4.532	- 4.534	7.359	7.905	7.618
Uitgaven	- 4.615	- 4.532	- 4.534	7.359	7.905	7.618
Loonbijstelling	- 4.615	- 4.532	- 4.534	- 4.269	- 3.723	- 4.010
<i>waarvan</i> programma	0	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> apparaat	- 4.615	- 4.532	- 4.534	- 4.269	- 3.723	- 4.010
Prijsbijstelling	0	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> programma	0	0	0	0	0	0
<i>waarvan</i> apparaat	0	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	11.628	11.628	11.628
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0

Tabel 51 Standen Budgettaire gevolgen van beleid, niet-beleidsartikel 95 (Eerste Suppletoire Begroting) (bedragen x € 1.000)

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Verplichtingen	470.887	430.023	439.900	392.567	387.756	387.086
Uitgaven	470.887	430.023	439.900	392.567	387.756	387.086
Personele uitgaven	391.484	349.707	363.723	319.885	316.111	315.441
Eigen Personeel	368.868	333.115	347.096	307.779	304.203	303.533
Externe inhuur	17.997	11.987	12.207	7.885	7.739	7.739
Overige personele uitgaven	4.619	4.605	4.420	4.221	4.169	4.169
Materiële uitgaven	79.403	80.316	76.177	72.682	71.645	71.645
ICT	9.932	11.669	9.204	8.862	8.774	8.774
Bijdrage aan SSO's	23.642	22.187	22.708	21.675	21.407	21.407
Overig Materieel	45.829	46.460	44.265	42.145	41.464	41.464
Begrotingsreserve schatkistbankieren	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	539	510	482	454	442	442